

EKO-EFEKT Spółka z o.o.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY SKIERNIEWICE

Warszawa, grudzień 2004

KRS 0000127662 <i>NIP 521-008-46-84</i> <i>www.ekoefekt.pl</i> <i>m.kwiatkowska@ekoefekt.pl</i> <i>b.ruszkowska@ekoefekt.pl</i>	02-679 Warszawa <i>ul. Modzelewskiego 58A/89</i> <i>sekr.tel. (022) 853 11 93,</i> <i>853 82 12</i> <i>fax 852 03 54</i>	Biuro Białystok 15-879 Białystok <i>ul. Św. Rocha 5/309</i> <i>tel./fax (085) 747 03 27</i>	Biuro Gdynia 81-304 Gdynia <i>ul. Śląska 74, lok. 5</i> <i>tel./fax (058) 661 88 80</i>
--	---	--	--

SPIS TREŚCI

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

1.	WPROWADZENIE	4
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
2.1.	Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy	6
2.2.	Charakterystyka fizyczno-geograficzna gminy	10
3.	STAN GOSPODARKI ODPADAMI	14
3.1.	Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Skierniewice	14
3.1.1.	Zbiórka odpadów zmieszanych	14
3.1.2.	Zbiórka selektywna odpadów	19
3.2.	Odpady z sektora gospodarczego	19
3.3.	Odpady medyczne i weterynaryjne	21
3.4.	Podmioty mogące prowadzić działalność na terenie gminy Skierniewice i powiatu skierniewickiego	21
3.5.	Odpady niebezpieczne	26
3.6.	Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów	27
3.7.	Komunalne osady ściekowe	28
3.8.	Główne problemy gospodarki odpadami w gminie Skierniewice	29
4.	PROGNOZA NAGROMADZENIA I SKŁADU GRUPOWEGO ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	31
5.	ZAŁOŻENIA I CELE OGÓLNE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEGO SZCZEBŁA	35
5.1.	Założenia i cele ogólne	35
5.2.	Cele ilościowe dla gminy Skierniewice	36
5.2.1.	Odpady ulegające biodegradacji	36
5.2.2.	Odpady wielkogabarytowe	37
5.2.3.	Odpady budowlane	38
5.2.4.	Odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych	39
5.2.5.	Odpady opakowaniowe	40
5.3.	Prognoza zmian w zakresie wytwarzanych odpadów w sektorze gospodarczym	41
6.	KIERUNKI DZIAŁANIA I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY SKIERNIEWICE	43
6.1.	Założenia	43
6.2.	Działania w sektorze komunalnym na terenie gminy Skierniewice	43
6.3.	Działania w sektorze gospodarczym	60
7.	HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	61
8.	PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	63
9.	ZARZĄDZANIE GOSPODARKĄ ODPADAMI W GMINIE.....	65

10. KOSZTY REALIZACJI PLANU I HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	67
11. MONITORING I OCENA WDRAŻANIA PLANU	70
11.1. Monitoring środowiska.....	70
11.2. Monitoring planu gospodarki odpadami	70
11.3. Monitoring społeczny	72
12. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PLANU NA ŚRODOWISKO	74
13. STRESZCZENIE I PODSUMOWANIE	75
Lista załączników:	76
Materiały wykorzystane w opracowaniu:	77

1. WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie wykonano na podstawie umowy zawartej przez Gminę Skierniewice z firmą EKO-EFEKT Sp. z o.o. z Warszawy.

Celem pracy jest opracowanie „Planu gospodarki odpadami dla gminy Skierniewice”. Obowiązek wykonania planu wynika z obowiązujących przepisów - art. 14 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami) – zwanej dalej ustawą o odpadach, która wprowadza obowiązek opracowania i przyjęcia do realizacji krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego planu gospodarki odpadami oraz określa (w art. 14÷16) cel, przedmiot, zakres i warunki szczególne.

W świetle tych przepisów plany gospodarki odpadami opracowywane są w celu:

- realizowania polityki ekologicznej państwa w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami
- stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwienia odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.

Przedmiotem planów gminnych są wszystkie rodzaje odpadów powstające na terenie danej jednostki administracyjnej, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych, odpadów budowlanych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych wydzielonych z odpadów komunalnych.

Zakres planów gospodarki odpadami obejmuje:

- aktualny stan gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w gospodarce odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie zbiórki odpadów, ich unieszkodliwiania lub wykorzystania,
- instrumenty finansowe służące do realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów,

Krajowy plan gospodarki odpadami określa przedsięwzięcia priorytetowe o charakterze ponad wojewódzkim, niezbędne do utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do unieszkodliwiania odpadów. Zasady oraz sposób finansowania tych przedsięwzięć może określić Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Projekty planów gospodarki odpadami:

- **opracowują:** krajowy – minister właściwy do spraw środowiska, wojewódzki – zarząd województwa, powiatowy - zarząd powiatu, gminny – organ wykonawczy (wójt, burmistrz, prezydent);
- **opiniują** (w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania projektu, przy czym nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną):
  - krajowy – zarządy województw,
  - wojewódzki – minister właściwy do spraw środowiska, zarządy powiatów i gmin z terenu województwa,
  - powiatowy – zarząd województwa i organy wykonawcze gmin z terenu powiatu,

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- gminny – zarząd województwa oraz zarząd powiatu;
- **uchwalają:** krajowy – Rada Ministrów, wojewódzki – sejmik województwa, powiatowy - rada powiatu, gminny – rada gminy.

Art. 16 Ustawy o odpadach umożliwia realizowanie z udziałem środków z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej przedsięwzięć związanych z unieszkodliwianiem odpadów, które zostały ujęte w planie gospodarki odpadami.

Plan gospodarki odpadami dla gminy Skierniewice wykonany został zgodnie z dokumentami wyższego szczebla:

- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami (KPGO)
- Programem ochrony środowiska dla województwa łódzkiego
- Planem gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego (WPGO)
- Programem ochrony środowiska dla powiatu skierniewickiego
- Planem gospodarki odpadami dla powiatu skierniewickiego (PPGO)
- Strategią rozwoju województwa łódzkiego oraz
- Raportem o stanie środowiska naturalnego w województwie łódzkim w roku 2002
- Raportem o stanie środowiska naturalnego w powiecie skierniewickim w roku 2003.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy

Gmina Skierniewice położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie skierniewickim. Powierzchnia gminy wynosi 13167 ha. Sąsiadami jej są:

- od północy gmina Bolimów
- od wschodu gmina Puszcza Mariańska (powiat żyrardowski) i Nowy Kawęczyn
- od południa gmina Głuchów
- od zachodu gmina Godzianów, Maków, Łyszkowice i Nieborów (powiat łowicki)

Gmina położona jest wokół miasta Skierniewice.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

W skład gminy wchodzi 30 miejscowości, w ramach 28 sołectw. Podstawową funkcją gminy Skierniewice jest produkcja rolnicza, obsługa produkcji rolnej i obsługa ludności. Funkcją towarzyszącą jest nieuciążliwa działalność gospodarcza, a funkcjami uzupełniającymi mieszkalnictwo i rekreacja.

Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Skierniewice, na koniec 2002 roku, obszar gminy zamieszkiwało 6723 osób. Według stanu na koniec 2003 mieszkańców przybyło do 6740 osób.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach (stan na dzień 31.XII.2003 r., wg UG Ewidencji Ludności) przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Skierniewice

Lp.	Nazwa wsi	Ilość mieszkańców
1	Balcerów	146
2	Borowiny	128
3	Brzozów	75
4	Budy Grabskie	90
5	Dąbrowice	79
6	Dębowa Góra	409
7	Julków	40
8	Józefatów	70
9	Ludwików	70
10	Miedniewice	758
11	Miedniewice Topola	153
12	Mokra	149
13	Mokra Lewa	636
14	Mokra Prawa	916
15	Nowe Rowiska	103
16	Nowy Ludwików	28
17	Pamiętna	148
18	Pruszków	31
19	Ruda	82
20	Rzeczków	55
21	Rzymiec	73
22	Samice	304
23	Sierakowice Lewe	579
24	Sierakowice Prawe	612
25	Stare Rowiska	91
26	Strobów	233
27	Wola Wysoka	183
28	Wólka Strobowska	87
29	Zalesie	133
30	Żelazna	279
RAZEM		6740

Zmiany zachodzące w rozwoju ludności gminy są następstwem dwóch zjawisk demograficznych, a mianowicie ujemnego przyrostu naturalnego i salda migracji. W 2002 r. według danych GUS przyrost naturalny był ujemny i wynosił -28, saldo migracji -1 osób. W

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

---

opracowaniach na poziomie powiatu przyjęto, że należy spodziewać się spadku liczby mieszkańców powiatu o ok. 1,3 % do roku 2015, co z kolei wynika z założeń GUS, zgodnie z którymi roczna stopa zmiany liczby ludności do roku 2020 będzie wynosić na obszarach wiejskich -0,1%. W związku z tym można spodziewać się, że w przyszłości nastąpi spadek liczby ludności gminy. Podobne stwierdzenia zawarte są w Studium i Planie rozwoju lokalnego gminy Skierniewice. Zahamowanie tendencji spadkowych liczby ludności może wystąpić w przypadku intensywniejszego tworzenia nowych miejsc pracy na terenie gminy lub miasta Skierniewice. W chwili obecnej sytuacja gospodarcza tego rejonu nie wygląda optymistycznie.

Położenie gminy wokół miasta Skierniewice skutkuje charakterem poszczególnych miejscowości jako tzw. sypialni dla mieszkańców miasta oraz dobrym układem sieci drogowej zarówno do Skierniewic jak i innych miast położonych w województwie łódzkim (Rawa Mazowiecka, Łowicz). Wszelkie funkcje w zakresie administracji, takie jak Urząd Gminy, banki, posterunek policji zlokalizowane są na terenie miasta Skierniewice.

Gęstość zaludnienia gminy Skierniewice wynosiła na koniec 2002 r. 51 osób na 1 km².

Dominującą formą budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy jest budownictwo zagrodowe i jednorodzinne.

Na terenie gminy znajduje się 5 szkół podstawowych (475 absolwentów w roku szk. 2002/2003 według GUS) i 1 gimnazjum (162 absolwentów):

- Dębowa Góra
- Miedniewice
- Mokra Prawa
- Mokra Lewa
- Sierakowice Prawe
- Żelazna - gimnazjum

Nauka w zakresie gimnazjalnym kontynuowana jest w szkołach zlokalizowanych w Skierniewicach. Do usług oświatowych należy także zaliczyć Dom Dziecka w Strobowie, przedszkole w Dębowej Górze i Centrum Edukacji Ekologicznej w Budach Grabskich.

Obsługę gminy w zakresie opieki zdrowotnej zapewnia ośrodek zdrowia z punktem aptecznym w Żelaznej oraz ośrodki i szpital w Skierniewicach.

W gminie działa sprawny system bibliotek publicznych. Niestety nie ma żadnego gminnego ośrodka kultury i sportu, ponieważ tereny gminy okala miasto Skierniewice i tam zlokalizowane są tego typu ośrodki.

Na terenie gminy zarejestrowanych było 369 podmiotów gospodarczych według danych Urzędu Gminy. Znajdują się tutaj średniej wielkości zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego, zakłady odzieżowe, galanterii oraz zakłady budowlano-remontowe o bardzo zróżnicowanym profilu produkcyjno-usługowym, zatrudniające od kilku do kilkunastu osób. Działalność podmiotów gospodarczych ma charakter wielobranżowy z przewagą sfery usługowej, głównie handlu. Na aktywność gospodarczą gminy istotny wpływ wywiera także bliskość miasta i rozwinięta tam działalność produkcyjno-usługowa. Szereg potrzeb jest zaspokajanych bezpośrednio w Skierniewicach. Do ważniejszych zakładów działających na terenie gminy można zaliczyć:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji WOD-KAN Sp. z o.o. w Mokrej Prawej
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Julków
- PHU SANITEX s.c. w Miedniewicach Topoli
- Zakład produkcyjno-usługowy JAR-BUD w Budach Grabskich

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- FAMBUD w Sierakowicach Prawych
- SKIERGAZ w Mokrej Lewej
- SGGW AR Rolniczy Zakład Doświadczalny w Żelaznej
- Sadowniczy Zakład Doświadczalny w Dąbrowicach
- PHU HORTMASZ Sp. z o.o. w Strobowie
- JUNOPOL w Dębowej Górze (nieczynny)
- Piekarnia w Dębowej Górze
- MPIS Zakład Produkcji Polimerobetonów w Dębowej Górze
- Młyn gospodarczy we wsi Strobów,

Mniejsze zakłady usługowe i produkcyjne rozproszone są na terenie wielu wsi. Ponad 10 wsi posiada placówki handlowe branży spożywczej i spożywczo-przemysłowej, a w niektórych, większych miejscowościach jest ich po trzy lub cztery. Często świadczone są usługi transportowe, czasami w połączeniu z działalnością handlową.

Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo. Grunty użytkowane rolniczo stanowią ok. 64% ogólnej powierzchni gminy (8375 ha), co stanowi mniej niż średnia dla gmin całego powiatu. Z kolei lasy i grunty leśne zajmują prawie 28% powierzchni gminy i jest to jeden z najwyższych wskaźników lesistości w powiecie skierniewickim, tuż za gminą Bolimów.

Dominującą formą użytkowania gruntów rolnych są grunty orne. Ich udział jest najwyższy we wsi Dębowa Góra, a najmniejszy w Halinowie. Dość istotną pozycją w skali gminy jak i dla powiatu są sady, których udział kształtuje się na poziomie 6,5%. Dominują one we wsi Halinów, gdzie działa Instytut Sadownictwa i Kwaciarnstwa ze Skierniewic. Znaczącą pozycję zajmują one także w Józefatowie, Rowiskach i Balcerowie.

Wśród użytków zielonych dwukrotnie więcej jest pastwisk niż łąk.

Dominującą formą własności dla terenu całej gminy jest własność prywatna. W jej rękach pozostaje około 65% wszystkich gruntów.

Znaczącą pozycję – 3122 ha (24% ogólnej powierzchni gminy) zajmują grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Poza tym na terenie gminy działalność prowadzą 2 spółdzielnie i 2 instytuty, zajmujące się głównie produkcją roślinną i owocową. Są to:

- Sadowniczy Zakład Doświadczalny Instytutu Sadownictwa i Kwaciarnstwa w Skierniewicach z siedzibą w Dąbrowicach – 74,13 ha
- Rolniczy Zakład Doświadczalny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Akademii Rolniczej w Warszawie we wsi Żelazna – 357,88 ha
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Balcerów – 157,93 ha
- Instytut Warzywnictwa – 25,88 ha.

Gmina charakteryzuje się niekorzystną strukturą agrarną, przejawiającą się w dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych i niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstwa rolnego, która wynosiła 5,5 ha. Najliczniej reprezentowane są gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha (68% wszystkich). Gospodarstwa duże, powyżej 15 ha, stanowią zaledwie około 4% wszystkich.

Naturalne warunki przyrodnicze w gminie są średnio dogodne dla produkcji rolnej. Obszar gminy charakteryzuje się średnią jakością gleb. Udział gleb dobrych obejmujących III, IV i w niewielkim zakresie II klasę bonitacyjną wynosi około 60% ogółu gleb użytkowanych rolniczo. Około 50% indywidualnych gospodarstw ukierunkowanych jest na produkcję roślinną, 20% na zwierzęcą, a w reszcie dominuje produkcja mieszana roślinno-zwierzęca. W

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

strukturze zasiewów dominują zboża, głównie żyto, pszenica, a zdecydowanie mniej jęczmień. Około 12% powierzchni zasiewów zajmują także ziemniaki. Natomiast prawie w ogóle nie uprawia się buraków cukrowych i rzepaku.

Produkcja zwierzęca charakteryzuje się dość niską intensywnością chowu zwierząt, zarówno trzody chlewnej i bydła. Najlepiej jest rozwinięty chów bydła w miejscowościach Brzozów, Miedniewice, Pamiętna i Strobów, gdzie wskaźniki obsady tych zwierząt przekraczają 45 szt. na 100 ha. Wyższą od przeciętnej dla gminy obsadą trzody chlewnej charakteryzują się wsie: Brzozów, Józefatów, Julków, Rzeczków. Z produkcją rolną są związane małe zakłady przetwórstwa mięsa i produkcji wędlin o charakterze lokalnym, z przeznaczeniem produktów na ten rynek.

2.2. Charakterystyka fizyczno-geograficzna gminy

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego obszar gminy Skierniewice położony jest w obrębie makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich i na granicy dwóch mezoregionów:

- Wzniesień Łódzkich
- Równiny Łowicko-Błońskiej.

Strefę przejściową pomiędzy Równiną a Wzniesieniami Łódzkimi stanowi krawędź geomorfologiczna, słabo zaznaczona w terenie. Jej partie szczytowe rozciągają się na linii Dabrowice-Balcerów-Strobów i wznoszą się na wysokość 134-135 m. n.p.m. W związku z tym część północna gminy położona jest w obrębie Równiny Łowicko-Błońskiej (miejscowości Sierakowice Lewe i Prawe, Borowiny, Budy Grabskie, częściowo Mokra Prawa), w strefie krawędziowej Wzniesień zlokalizowane są miejscowości Mokra Lewa, Miedniewice, Samice i Pamiętna. Pozostała część gminy, od Balcerowa, Dębowej Góry i Strobowa położona jest w obrębie Wzniesień Łódzkich.

Tabela nr 2. Regionalizacja fizyczno - geograficzna terenu wg J. Kondrackiego

Jednostka	Nazwa jednostki	Symbol
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	31
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	318
Makroregion	Wzniesienia Południowomazowieckie	318.8
	Niziny Środkowomazowieckie	318.7
Mezoregion	Wzniesienia Łódzkie	318.82
	Równina Łowicko-Błońska	318.72

Jest to obszar staroglacjalny, na skłonie wysoczyzny polodowcowej powstałej w okresie zlodowacenia Warty. W wyniku akumulacji powstała równinna wysoczyzna polodowcowa zbudowana z serii lodowcowych glin zwałowych, występujących w dwu lub trzech pokładach, przewarstwionych piaskami wodnolodowcowymi interglacjalnymi. W południowej części gminy, pomiędzy Dębową Górą a Zalesiem, powstały formy

fluwioglacjalne (kemy) tworzące charakterystyczne wzniesienia. W późnym plejstocenie i w holocenie wysoczyzna została przemodelowana procesami denudacyjnymi. W wyniku tej działalności powstała równinna i falista wysoczyzna wznosząca się na wysokość ok. 175-135 m. n.p.m. i opadająca łagodną krawędzią ku północy. Krawędź ta została porozcinana równoległymi dolinami cieków, odprowadzającymi wody ku północy, a na jej przedpolu powstała rozległa strefa odpływowa wysoczyzny, pokryta osadami mułkowo-piaszczystymi. Obecnie wysoczyzna wznosi się na wysokość od nieco poniżej 173 m. n.p.m. w części południowej gminy do około 134 m. n.p.m. w części północnej. Równina aluwialna u podnóża wysoczyzny kształtuje się na wysokości 118-111 m. n.p.m.

Jeżeli chodzi o budowę geologiczną to teren gminy położony jest na południowo-zachodnim, stromym skrzydle środkowej części Niecki Warszawskiej, zbudowanej z utworów trzeciorzędu zalegających na miększej serii kredowej. Południowe partie gminy znajdują się już w obszarze wału kujawskiego, gdzie utwory czwartorzędu spoczywają bezpośrednio na utworach dolnej kredy i jury.

Na powierzchni zalega ciągły płaszcz utworów czwartorzędowych, czasami nawet 80 metrowej grubości. Są to gliny zwałowe z domieszkami utworów piaszczysto-żwirowych, piasków wodnolodowcowych. Ku północy powierzchnia morenowa pokryta jest warstwą piasków średnio, drobnoziarnistych i pylastych oraz soczewami glin spływowych. W obniżeniach glin występują także ławice mułów.

Południowa część gminy cechuje się występowaniem w stropie glin morenowych miększych serii utworów wodnolodowcowych. W dolinach rzek dominują najmłodsze utwory holocenu. Tarasy rzeczne zbudowane są z piasków korytowych oraz torfów i namułów organicznych. Na najniższych tarasach w obrębie równiny zalewowej rozpoczęła się w holocenie, trwająca do dzisiaj, akumulacja torfów niskich.

Według podziału hydroregionalnego Polski (PIG) teren gminy położony jest w południowo-zachodnim krańcu Regionu Południowomazowieckiego. Region ten charakteryzuje się występowaniem trzech głównych pięter wodonośnych:

- kredowego
- trzeciorzędowego
- czwartorzędowego.

Główne poziomy użytkowe związane są z **pięciem czwartorzędowym**. Na całym obszarze gminy występuje poziom wód gruntowych w postaci tzw. nadmorenowego poziomu wodonośnego, który stanowi I poziom wodonośny czwartorzędu. Jest on zasilany infiltracyjnie opadami atmosferycznymi oraz poprzez odpływ podpowierzchniowy ukierunkowany ku osiom głównych cieków drenujących teren gminy: Pisi, Łupi i Rawki. W obszarze wysoczyzny poziom ten jest nieciągły i występuje na głębokości 1,5-2,5 m. ppt. W obszarze równiny aluwialnej oraz dolinach rzecznych kształtuje się w strefie 1-2 m. ppt. W dolinie Rawki występuje przeważnie powyżej 1 m. ppt. i ma charakter zaskórny.

W północnej i centralnej części gminy w obrębie utworów czwartorzędowych występuje drugi poziom wodonośny – podmorenowy. Charakteryzuje się on zwierciadłem naporowym stabilizującym się w strefie 2-5 m. ppt. Jest on dobrze izolowany w stropie warstwą półprzepuszczalnych glin zwałowych i stanowi w rejonie Skierniewic poziom użytkowy. Ku południowi gminy poziom ten zanika i traci walory użytkowe.

Poziom **trzeciorzędowy** składa się praktycznie z dwóch poziomów połączonych hydraulicznie: mioceńskiego i oligoceńskiego. Jest izolowany w stropie utworami pliocenu i występuje na głębokości przeciętnie 90-110 m. ppt i cechuje wydajnością 6-90 m³/h. Jest on ujmowany w ujęciach w Dąbrowicach, Józefatowie i Mokrej Prawej oraz na terenie miasta Skierniewice.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Poziom **górnokredowy** jest nieciągły i lokalnie zastępuje go ilasto-marglisty, górnokredowy kompleks izolacyjny. Wodonośne jest piętro dolnokredowe występujące na głębokości poniżej 400 m., o wodach szczelinowo-porowych, cechujące się jednym dolnokredowym użytkowym poziomem wodonośnym o wydajności przekraczającej 200 m³/h.

Wody podziemne na terenie powiatu skierniewickiego charakteryzują się z reguły dobrą jakością i wymagają jedynie prostego uzdatniania z uwagi na ponadnormatywne zawartości żelaza i manganu. Wskaźnikiem często decydującym o zakwalifikowaniu wody do niższej klasy jest elektryczne przewodnictwo właściwe. Lokalnie w wodach systemu trzeciorzędowego obserwuje się podwyższoną barwę, co jest związane z zawartością pyłów węgla brunatnego w utworach miocenijskich.

Obszar gminy położony jest we wschodniej części XVII regionu klimatycznego zwanego Regionem Środkowopolskim. Do walorów klimatycznych terenu należą :

- korzystne warunki solarne wyróżniające się dość dużą ilością dni pogodnych (5,5 miesięcznie), średnim zachmurzeniem, stosunkowo wysokim usłonecznieniem w ciągu roku,
- korzystne warunki termiczne przy okresie bezmroźnym średnio 280 dni w roku,
- znaczna ilość dni bezwietrznych,
- dość korzystne warunki biometeorologiczne przy wskaźniku biometeorologicznym wahającym się pomiędzy wiosną a jesienią w granicach 1,7 – 2,0.

Tabela nr 3. Podstawowe parametry klimatyczne, bioklimatyczne i meteorologiczne terenu

Rodzaj parametru klimatycznego	Wielkość
średnioroczna prędkość wiatrów	3 - 5 m/s
udział najczęstszych wiatrów z kierunków zachodnich	31% zbioru
średnioroczna suma opadów atmosferycznych	580 mm/a
średnioroczne parowanie terenowe	510 mm/a
średnioroczna temperatura dobowa	+ 7,7°C
średnioroczny wskaźnik zadeszczenia	32,7
średnioroczny wskaźnik pluwiotermiczny	3,0
wskaźnik termiczny	23°C

Do czynników klimatycznych niekorzystnych z punktu widzenia potrzeb gospodarczych, a zwłaszcza potrzeb rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy zaliczyć :

- średnioniską roczną sumę opadów atmosferycznych (580mm) przy niskiej rocznej liczbie dni z opadem (8 dni),
- wysoką wartość rocznej sumy parowania terenowego (510mm) co może powodować okresowy deficyt wody w glebie, w okresach letnio-jesiennych,
- potencjalne występowanie mroźnych nocy zwłaszcza w okresach wczesnowiosennych, w obszarach obniżen i skłonów obniżen,
- długość okresu bezprzymrozkowego – ok. 140 dni w roku, a więc dość krótko.

Lasy i grunty leśne zajmują 3849 ha, co stanowi 29% powierzchni gminy. Najwartościowszym przyrodniczo jest Bolimowski Park Krajobrazowy wraz z terenami

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

---

położonymi wzdłuż rzeki Rawki i jej dopływów, uznanymi za rezerwat przyrody. Ze względu na te walory oraz liczne zespoły dworsko-parkowe, dobre położenie i dojazd, gmina Skierniewice zaliczana jest do obszarów atrakcyjnych z punktu widzenia walorów rekreacyjno – turystycznych. W obrębie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego znajdują się wsie o charakterze letniskowym: Borowiny, Ruda, Budy Grabskie. Działają tu także ośrodki wypoczynkowe:

- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Budach Grabskich, które oferuje jedno lub wielodniowe pobyty w ramach „Zielonej Szkoły” , 80 miejsc noclegowych (36 domków campingowych)
- „Sosenka” – Budy Grabskie, 60 miejsc noclegowych, stołówka, czynny w okresie maj-wrzesień
- „Rawka” – Budy Grabskie, 120 miejsc noclegowych, stołówka, czynne maj-wrzesień
- kwatery agroturystyczne.

3. STAN GOSPODARKI ODPADAMI

3.1. Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Skierniewice

Lokalnym uregulowaniem prawnym dotyczącym utrzymania czystości i porządku na terenie gminy jest Uchwała nr III/27/97 Rady Gminy Skierniewice z dnia 11 sierpnia 1997 r. (*Załącznik nr 1a*). Zawiera ona wymagania w zakresie: utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, rodzajów urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych i zasad ich rozmieszczania oraz częstotliwości, zasad i sposobów usuwania odpadów komunalnych.

3.1.1 Zbiórka odpadów zmieszanych

Według informacji otrzymanych w gminie pozwolenie Wójta na prowadzenie działalności w zakresie zbiórki i wywozu odpadów komunalnych z terenu gminy posiadają dwie firmy:

- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Skierniewicach, ul. Czerwona 7 – decyzja nr RGK 7062/27/2002 Wójta Gminy Skierniewice z dnia 26.03.2002 r., decyzja ważna do 25.03.2012 r. (*Załącznik nr 1b*)
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Sanitex” S. c. w Miedniewicach Topoli

Odbiór komunalnych odpadów zmieszanych od mieszkańców odbywa się jeden raz w miesiącu przez Zakład Gospodarki Komunalnej, który wywozi odpady komunalne wyłącznie na składowisko komunalne w Julkowie, którego jest zarządcą. ZGK jest zobowiązany do zapewnienia usługobiorcom możliwości zakupu lub dzierżawy odpowiednich zbiorników i worków do gromadzenia odpadów stałych.

Według informacji uzyskanej w ZGK, w roku 2003, wywieziono z terenu gminy około 400 Mg odpadów, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje ok. 60 kg/M/rok.

PHU „Sanitex” obsługuje kontenery KP-7 ustawione przy szkołach, obiektach użyteczności publicznej i strażnicach. Odpady komunalne z kontenerów wywożone są poza teren gminy.

Generalnie około 75-80% mieszkańców gminy jest objętych zorganizowaną zbiórką odpadów.

Według PPGO wskaźnik nagromadzenia odpadów komunalnych na terenie powiatu skierniewickiego na terenach wiejskich kształtuje się na poziomie 128 kg/M. na rok.

W składzie odpadów komunalnych dominuje drobna frakcja popiołowa, opakowania ze szkła oraz odpady ulegające biodegradacji.

Poniżej przedstawiono skład odpadów komunalnych z terenów wiejskich, zgodnie z PPGO:

- odpady organiczne roślinne – 24,84 kg/M/rok
- odpady organiczne zwierzęce – 1,45
- odpady organiczne inne – 2,92
- odpady zielone – 1,00
- papier i tektura (nieopakowaniowe) – 3,11
- opakowania z papieru i tektury – 4,51
- opakowania wielomateriałowe – 0,64
- tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe) – 1,92
- opakowania z tworzyw sztucznych – 0,62
- tekstylia – 3,18
- szkło (nieopakowaniowe) – 1,02

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

• opakowania ze szkła	– 19,30
• metale	– 8,69
• opakowania z blachy stalowej	– 3,11
• opakowania z aluminium	– 0,90
• odpady mineralne	– 12,12
• drobna frakcja popiołowa	– 36,85
• odpady wielkogabarytowe	– 0,00
• odpady budowlane	– 0,00
• odpady niebezpieczne	– 1,83.

Ilości odpadów w poszczególnych sołectwach przedstawiono w Tabeli nr 4.

W sumie na terenie gminy powstaje około 863 Mg odpadów rocznie.

Zakłada się, że wskaźniki nagromadzenia odpadów wielkogabarytowych i budowlanych, założone w KPGO zostaną osiągnięte w powiecie skierniewickim w 2007 r.

W PPGO założono także, że obecnie brak jest odpadów wielkogabarytowych i budowlanych w strumieniu odpadów komunalnych. Wielkogabarytowe są zagospodarowywane przez mieszkańców – drewno spalane, a metale oddawane na złom, odpady budowlane są przekazywane do wykorzystania przy utwardzaniu dróg.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 4. Ilość odpadów poszczególnych frakcji powstających na terenie miejscowości gminy Skierniewice w roku 2003.

Strumień odpadów [kg]	Wskaźnik nagr. kg/M/rok	Balcerów	Borowiny	Brzozów	Budy Grabskie	Dąbrowice	Dębowa Góra	Julków	Józefa-tów	Ludwików	Miedniewice	Miedniewice Top.	Mokra	Mokra Lewa	Mokra Prawa	Nowe Rowiska
Liczba ludności		146	128	75	90	79	409	40	70	70	758	153	149	636	916	103
Odpady organiczne roślinne	24,84	3627	3180	1863	2236	1962	10160	994	1739	1739	18829	3801	3701	15798	22753	2559
Odpady organiczne zwierzęce	1,45	212	186	109	131	115	593	58	102	102	1099	222	216	922	1328	149
Odpady organiczne inne	2,92	426	374	219	263	231	1194	117	204	204	2213	447	435	1857	2675	301
Odpady zielone	1,00	146	128	75	90	79	409	40	70	70	758	153	149	636	916	103
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	3,11	454	398	233	280	246	1272	124	218	218	2357	476	463	1978	2849	320
Opakowania z papieru i tektury	4,51	658	577	338	406	356	1845	180	316	316	3419	690	672	2868	4131	465
Opakowania wielomateriałowe	0,64	93	82	48	58	51	262	26	45	45	485	98	95	407	586	66
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	1,92	280	246	144	173	152	785	77	134	134	1455	294	286	1221	1759	198
Opakowania z tworzyw sztucznych	0,62	91	79	47	56	49	254	25	43	43	470	95	92	394	568	64
Tekstylia	3,18	464	407	239	286	251	1301	127	223	223	2410	487	474	2022	2913	328
Szkło (nieopakowaniowe)	1,02	149	131	77	92	81	417	41	71	71	773	156	152	649	934	105
Opakowania ze szkła	19,30	2818	2470	1448	1737	1525	7894	772	1351	1351	14629	2953	2876	12275	17679	1988
Metale	8,69	1269	1112	652	782	687	3554	348	608	608	6587	1330	1295	5527	7960	895
Opakowania z blachy stalowej	3,11	545	398	233	280	246	1272	124	218	218	2357	476	463	1978	2849	320
Opakowania z aluminium	0,90	131	115	68	81	71	368	36	63	63	682	138	134	572	824	93
Odpady mineralne	12,12	1770	1551	909	1091	957	4957	485	848	848	9187	1854	1806	7708	11102	1248
Drobna frakcja popiołowa	36,85	5380	4717	2764	3317	2911	15072	1474	2580	2580	27932	5638	5491	23437	33755	3796
Odpady wielkogabarytowe	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpady budowlane	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpady niebezpieczne	1,83	267	234	137	165	145	748	73	128	128	1387	280	273	1164	1676	188
Razem	128	18688	16384	9600	11520	10112	52352	5120	8960	8960	97024	19584	19072	81408	117248	13184

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

c.d. Tabeli nr 4.

Strumień odpadów [kg]	N. Ludwików	Pamiętna	Pruszków	Ruda	Rzeczków	Rzymiec	Samice	Sierakowice Lewe	Sierakowice Prawe	Stare Rowiska	Strobów	Wola Wysoka	Wólka Strobów.	Zalesie	Żelazna	Razem
Liczba ludności	28	148	31	82	55	73	304	579	612	91	233	183	87	133	279	6740
Odpady organiczne roślinne	696	3676	770	2037	1366	1813	7551	14382	15202	2260	5788	4546	2161	3304	6930	167422
Odpady organiczne zwierzęce	41	215	45	119	80	106	441	840	887	132	338	265	126	193	405	9773
Odpady organiczne inne	82	432	91	239	161	213	888	1691	1787	266	680	534	254	388	815	19681
Odpady zielone	28	148	31	82	55	73	304	579	612	91	233	183	87	133	279	6740
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	87	460	96	255	171	227	945	1801	1903	283	725	569	271	414	868	20961
Opakowania z papieru i tektury	126	667	140	370	248	329	1371	2611	2760	410	1051	825	392	600	1258	30397
Opakowania wielomateriałowe	18	95	20	52	35	47	195	371	392	58	149	117	56	85	179	4314
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	54	284	60	157	106	140	584	1112	1175	175	447	351	167	255	536	12941
Opakowania z tworzyw sztucznych	17	92	19	51	34	45	188	359	379	56	144	113	54	82	173	4179
Tekstylia	89	471	99	261	175	232	967	1841	1946	289	741	582	277	423	887	21433
Szkło (nieopakowaniowe)	29	151	32	84	56	74	310	591	624	93	238	187	89	136	285	6875
Opakowania ze szkła	540	2856	598	1583	1062	1409	5867	11175	11812	1756	4497	3532	1679	2567	5385	130082
Metale	243	1286	269	713	478	634	2642	5032	5318	791	2025	1590	756	1156	2425	58571
Opakowania z blachy stalowej	87	460	96	255	171	227	945	1801	1903	283	725	569	271	414	868	20961
Opakowania z aluminium	25	133	28	74	50	66	274	521	551	82	210	165	78	120	251	6066
Odpady mineralne	339	1794	376	994	667	885	3684	7017	7417	1103	2824	2218	1054	1612	3381	81689
Drobna frakcja popiołowa	1032	5454	1142	3022	2027	2690	11202	21342	22552	3353	8586	6744	3206	4901	10281	248369
Odpady wielkogabarytowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpady budowlane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpady niebezpieczne	51	271	57	150	101	134	556	1060	1120	167	426	335	159	243	511	12334
Razem	3584	18944	3968	10496	7040	9344	38912	74112	78336	11648	29824	23424	11136	17024	35712	862720

3.1.2. Zbiórka selektywna odpadów

Na terenie gminy prowadzona jest od 2004 r. selektywna zbiórka odpadów „u źródła”. Samorząd gminy podpisał umowę na odbiór od mieszkańców gminy segregowanych odpadów komunalnych umieszczonych w workach foliowych w czterech kolorach:

- szkło (worek zielony),
- papier (worek niebieski),
- opakowania plastikowe (worek żółty) i
- puszki (worek różowy).

Zbiórka jest finansowana przez gminę, która dokonuje zakupu worków na odpady. Segregowane odpady są odbierane jeden raz w miesiącu przez P.P.H.U. „WIMA” (Umowa nr 4/2004 z dn. 25.02.2004 r.), która jest operatorem Organizacji Odzysku ReKoPol z siedzibą w Warszawie, po uprzednim uzgodnieniu terminu z sołtysem wsi. Gmina w maju 2003 r. podpisała z tą firmą porozumienie, którego przedmiotem jest wspomaganie finansowe selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych na jej terenie. W zamian ReKoPol oferuje przedsiębiorcom obsługującym system zbiórki selektywnej dopłaty w celu podniesienia efektywności systemu i poprawy warunków ekonomicznych jego funkcjonowania (*Załącznik nr 2a*).

Gmina Skierniewice zawarła również porozumienie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i jego Dyrekcją w zakresie selektywnej zbiórki odpadów do worków, a pozostałych odpadów do pojemnika, dostarczonego przez Urząd Gminy i wystawionego na terenie Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Budach Grabskich. Odpady zmieszane są przekazywane przez Stowarzyszenie do Zakładu Gospodarki Komunalnej w Skierniewicach, a odpady wysegregowane do przedsiębiorstwa „WIMA” (*Załącznik nr 2b*).

W chwili obecnej nie prowadzi się zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, odpadów budowlanych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych. W związku z tym brak informacji na temat ilości tych odpadów generowanych z terenu gminy.

Brak inwentaryzacji obiektów zawierających PCB i azbest, ewidencji wraków samochodowych czy ilości zużytych opon. Szacuje się, że aż około 80% pokryć dachowych na terenie gminy wymaga wymiany, ponieważ jest wykonana z materiałów zawierających azbest.

3.2. Odpady z sektora gospodarczego

Zgodnie z nowymi przepisami (Ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. nr 7, poz. 78 z 2003 r.) wytwórca odpadów jest zobowiązany do:

- przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 0,1 Mg rocznie albo powyżej 5 Mg rocznie odpadów innych niż niebezpieczne,
- uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli wytwarza odpady w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie,
- uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji, jeżeli wytwarza powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tysięcy Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Poniżej zestawiono informacje na temat wytwórców odpadów z sektora gospodarczego uzyskane w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi (Wojewódzka Baza Danych) oraz z w bazie SIGOP prowadzonej przez WIOŚ. W pierwszym przypadku 4 firmy z terenu gminy złożyły zbiorcze zestawienie o wytworzonych odpadach, w drugim przypadku tylko 2 firmy.

Tabela nr 5. Wytwórcy odpadów z sektora gospodarczego wg WBD.

Firma	Ilość wytworzonych odpadów [Mg]	
	2002 r.	2003 r.
Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN” Sp. z o. o. Mokra Prawa	8253,118	8662,585
„Skiergaz” Henryk Sałkowski Mokra Lewa	3,671	5,376
PHU SANITEX s.c. Miedniewice Topola	-	317,2 (odpady zbierane)
„HORTMASZ” Sp. z o. o. Strobów	0,568	-

(Załącznik nr 3a)

Tabela nr 6. Wytwórcy odpadów z sektora gospodarczego wg bazy SIGOP

zakład	kod	rok		w tym składowane		wykorzystane		unieszkodliwiane		unieszkodliwione poprzez składowanie	
		2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Zakład Wodociągów i Kanalizacji „Wod-Kan” Sp. z o. o.	08 03 18		0,012				0,012				
	13 02 08*	0,580	0,350	0,580			0,350				
	15 01 01		0,220				0,220				
	15 02 03		0,060		0,060						
	16 01 03	0,520	0,930			0,520	0,930				
	16 01 07*		0,025		0,025						
	16 02 13*	0,370	0,110		0,110			0,370			
	16 06 01*	0,068				0,068					
	16 06 04		0,004		0,004						
	16 10 02		10,000		10,000						
	17 01 01	82,700	363,60							82,700	363,60
	17 01 82	299,10	276,80							299,10	276,80
	17 04 05		7,250				7,250				
	19 08 01	121,10	118,30							121,10	118,30
	19 08 02	297,40	296,00							297,40	296,00
	19 08 05	5277,3	7530,9				5277,3	7530,9			
	19 09 01	48,800	30,000		30,000					48,800	
19 09 99		28,800								28,800	
20 01 40	8,300					8,300					
20 03 01	35,700	35,500							35,700	350,50	
	SUMA [Mg]	6172	8699	0,58	40	5286	7540	0,37		885	1119
MPIS S.A. Zakład Produkcji Polimerobet.	20 03 01	10,000								10,000	
	SUMA [Mg]	10								10	

*) odpady niebezpieczne

(Załącznik nr 3b)

W oszacowaniu ilości odpadów z sektora gospodarczego problemem jest to, że dostępne bazy (WBD i SIGOP) są fragmentaryczne. Tylko część przedsiębiorców stosuje się do przepisów i

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

przesyła wymagane informacje. Poza tym zawarte w obu bazach dane, za ten sam rok z tej samej firmy, różnią się od siebie.

Podsumowując, należy stwierdzić, że dane z dwóch różnych źródeł (WBD, SIGOP) są niepełne i niespójne.

3.3. Odpady medyczne i weterynaryjne

Odpady medyczne powstają na terenie gminy w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Żelaznej. NZOZ posiada decyzję Starosty Skierniewickiego zezwalającą na wytworzenie 15 kg na rok odpadów niebezpiecznych o kodzie 18 01 03 (igły, strzykawki, zużyte opatrunki). W/w decyzja straciła ważność, ale odpady są nadal wytwarzane (*Załącznik nr 4*).

Powstające odpady medyczne są przechowywane w zamkniętym pomieszczeniu, niedostępnym dla osób niepowołanych, w specjalnych pojemnikach i workach na odpady medyczne. Przekazywane są podmiotom posiadającym stosowne zezwolenie na odbiór tego typu odpadów.

3.4. Podmioty mogące prowadzić działalność na terenie gminy Skierniewice i powiatu skierniewickiego

W zakresie zbierania odpadów komunalnych działalność na terenie gminy mogą prowadzić dwie firmy: Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Sanitex” w Miedniewicach Topoli i ZGK ze Skierniewic. Dodatkowo pozwolenie na odbieranie segregowanych odpadów komunalnych od mieszkańców gminy Skierniewice posiada P.P.H.U. „WIMA” ze Skierniewic.

Zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie gminy Skierniewice i powiatu skierniewickiego w zakresie wytwarzania, zbierania, transportu i odzysku odpadów posiadają następujące firmy:

Tabela nr 7. Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania.

Nazwa firmy	Rodzaj odpadu	Kod	Ilość [Mg]	ważność i rodzaj decyzji
FIRMY Z TERENU GMINY SKIERNIEWICE				
Marian Gomuliński Żelazna, Dębowa Góra	odpady z wydobywania kopalin innych niż rudy metali	01 01 02	1000 m ³	12.09.2008 decyzja na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów do rekultywacji wyrobisk po eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Żelazna II”
	odpady żwiru lub skruszone skały	01 04 07*	2000 m ³	
	odpadowe piaski i iły	01 04 09	1000 m ³	
	odpady z ogrodów i parków (gleba, ziemia, kamienie)	20 02 02	5000 m ³	
	gleba i ziemia w tym kamienie pochodzące z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych	17 05 04		

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

	odpady betonu oraz gruz betonowy	17 01 01	-	
	gleba i ziemia pochodząca z urobku z pogłębiania zbiorników wodnych, cieków, stawów, kanałów i rowów	17 05 06	1000 m ³	
Transport Ciężarowy – Handel Materiałami Budowlanymi Dębowa Góra, J. Podladowski	żużel z EC Siekierki	10 01 01	do 60	03.09.2013 decyzja na prowadzenie działalności w zakresie transportu i odzysku odpadów
	popiół lotny z EC Siekierki	10 01 02	do 120	
„HORTMASZ” Sp. z o. o. Strobów	opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (opakowania po środkach ochrony roślin I i II klasy toksyczności)	15 01 10*	-	5.08.2014 r. zatw. program gosp. odpadami niebezpiecz.
	Odpadowe oleje silnikowe	13 02 08*	0,310	
	Sorbenty, mat. filtracyjne	15 02 02*	0,007	
	Odpady urządzeń elektr. Baterie i akumulatory	16 02 13* 16 06 01*	0,001 0,015	
Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN” Sp. z o. o. Mokra Prawa	W załączniku		niebezpiecz. – 3,45 inne niż niebezpiecz. – 10 680	05.02.2012 pozwolenie na wytwarzanie, zbieranie i transport odpadów niebezpiecznych i odzysk popiołów z EC Bełchatów
JUNOPOL, Dębowa Góra	Odpadowe oleje smarowe	13 02 03	1	Decyzja na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych. (straciła ważność)
	Baterie i akumulatory	16 06 01*	0,1	
	Odpady z czyszczenia zbiorn. magazynowych po ropie	16 07 06	0,1	
	Zużyte lampy	16 08 21	do 100 szt.	
Zakład Produkcji Polimerobetonu MPIS S.A., Dębowa Góra	Odpady z czyszczenia zb. magazynowych po ropie naft.	16 07 06	0,05	decyzja na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych (straciła ważność)
	Zużyte lampy fluorescenc.	16 08 21	2 szt.	

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

PHU SANITEX, Miedniewice, Skierniewice	Odpady z przemysłu rolno-spoż. Z przetworzonych włókien tekst. Odpadów tw. szt. Opakowań Zużytych mat. filtracyjnych Odpadów betonu i gruzu Gruz ceglany Mieszaniny metali	02 03 01, 04 04 02 22 07 02 13 15 01 01-07 15 02 03 17 01 01 17 01 02 17 04 07		13.06.2012 r. decyzja na zbiórkę i transport odpadów na terenie gmin Skierniewice, Bolimów, Lipce, Słupia
	W załączniku			2.04.2012 r. zatw. program gosp. odpadami niebezp.
A.Paczkowski, Usługi Transportowe, Prace Ziemne i Wykopy, Żelazna	Odpady betonu i gruz betonowy Gruz ceglany Zmieszane odpady z betonu, gruzu Gleba i ziemia, kamienie	17 01 01 17 01 02 17 01 07 17 05 04		7.04.2013 r. decyzja na transport
PROBUD W.Gałecki, Dębowa Góra	Żużel z EC Siekierki Popiół lotny z EC Siekierki	10 01 01 10 01 02	do 120 do 80	8.08.2013 r. decyzja na odzysk
TEKSPOD, Halinów, obiekt Dąbrowice	W załączniku			24.04.2012 r. zatw. program gospod. odpadami niebezpiecznymi
RZD w Żelaznej	W załączniku			28.11.2013 r. zatw. program gospod. odpadami niebezpiecznymi
Pomocniczy Sad Doświadczalny w Dąbrowicach	W załączniku			15.09.2014 r. zatw. program gospod. odpadami niebezpiecznymi
Załącznik nr 5a				
FIRMY POSIADAJĄCE DECYZJĘ NA ZBIÓRKĘ, TRANSPORT, ODZYSK, UNIESZKODLIWIANIE WYDANE PRZEZ STAROSTĘ				
PED-BRUK, Kolonia Starorawska, Nowy Kawęczyn	Odpady metalowe	02 01 10		31.08.2014 r. decyzja na zbiórkę i transport
	Metale żelazne	16 01 17		
	Odpady i złomy metaliczne	17 04 02,05,07		
	Odpady z rozdr. odp. zawier. metale	19 10 01, 02		
	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów	19 12 02,03		
Odpady komunalne – metale	20 01 40			
TEDI - skup złomu, Skierniewice, ul.Sucharskiego 14	W załączniku			4.08.2014 r. decyzja na zbiórkę

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

PPHU WIMA, Skierniewice	W załączniku			7.01.2014 r. decyzja na zbiórkę
M.Boguszewska, Rawa Mazowiecka	Zwierzęta padłe i odpadowa tkanka zwierzęca stanowiąca materiał szczególnego ryzyka Zwierzęta padłe	02 01 81 02 01 82 02 02 80* 02 02 81		15.12.2013 r. decyzja na zbiórkę
PPHU TRANS- KOM, J.Kosmatka, Nowy Kawęczyn	Transport popiołów lotnych ze spalania węgla brunatnego z elektrowni Bełchatów	10 01 02		4.11.2013 r. decyzja na zbiórkę
J.Szczechowska, Lipce Reymontowskie	Zwierzęta padłe i odpadowa tkanka zwierzęca stanowiąca materiał szczególnego ryzyka zwierzęta padłe	02 01 81 02 02 81 02 01 82		6.04.2013 r. decyzja na transport
Transport-Handel Obwoźny, T.Swęda, Lipce R.	Odpadowa tkanka zwierzęca Surowce i produkty nie nadające się do spożycia	02 02 02 02 02 03		10.12.2012 r. decyzja na transport
FUNGIS Sp. z o.o. Wola Makowska	Fosfogipsy z ZC Police S.A.	06 09 01	do 1000 Mg	11.12.2011 r. decyzja na odzysk
G. i S. Głuszkowie, Skierniewice	Odpady betonu i gruz betonowy Gruz ceglany Odpady z remontów dróg Gleba i ziemia Urobek z pogłębiania	17 01 01 17 01 02 17 01 81 17 05 04 17 05 06	10000 8000 5000 8000 2000	28.05.2012 r. decyzja na odzysk
PPHU ALKA, A,Gozdera, Skierniewice, ul.500-lecia 8	Odpady z tworzyw sztucznych Opakowania z tworzyw sztucznych Odpady z tworzyw sztucznych	07 02 13 15 01 02 17 02 03	w sumie do 50	12.12.2012 decyzja na odzysk
Kwiaciarski Zakład Doświadczalny, Nowy Dwór, Nowy Kawęczyn	Odpadowa masa roślinna Zużyte podłoża do uprawy roślin Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	02 01 03 02 01 99 17 01 07	do 5 do 1 do 10	7.07.2014 r. decyzja na odzysk (w załączniku 5b)
ISiK Skierniewice	Odpadowa masa roślinna	02 01 03	do 37	15.09.2014 r. decyzja na odzysk (w załączniku 5b)

Załącznik nr 5b

FIRMY ZAJMUJĄCE SIĘ ODPADAMI AZBESTU I OLEJAMI PRZEPRACOWANYMI

Nesco-POLSKA Sp. z o.o. w Piasecznie	Odpady zawierające azbest	17 06 01* 17 06 05*	800	13.06.2012, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
Zakład Remontowo- Budowlany S. Karolczak, Łódź	Odpady zawierające azbest i substancje niebezpieczne	17 06 01* 17 06 05* 17 01 06*	1100	31.10. 2012, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
PHU FERT, W. Karolczak, Łódź	Odpady zawierające azbest i substancje niebezpieczne	17 06 01* 17 06 05* 17 01 06*	1150	4.02.2012, pozwolenie na wytwarzanie odpadów

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

				niebezpiecznych
PHU PSUT Edyta, Tomaszów Maz.	Odpady zawierające azbest	17 06 05*	200	12.03.2013, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
PRTiA TERMOEXPORT, Warszawa	Odpady zawierające azbest i substancje niebezpieczne	17 06 01* 17 06 05* 17 01 06*	300	12.05.2013, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
Centrum Gosp. Odpadami Azbestu i Recyklingu „CARO”, Zamość	Odpady zawierające azbest i substancje niebezpieczne	17 06 01* 17 06 05* 17 01 06*	300	27.05.2013, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o., Reguły	Odpady zawierające azbest	17 06 01* 17 06 05*	400	31.12.2010, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
PPHU „GAJAWI”, G.Rogut, Łódź	Odpady zawierające azbest i substancje niebezpieczne	17 06 01* 17 06 05* 17 01 06*	1100	28.06.2014 pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
AWAS-Polska Sp. z o.o., Warszawa	Odpady stałe z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach	13 05 01*	500	8.09.2013, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
	Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02*	500	
	Szlamy z kolektorów	13 05 03*	100	
	Olej z odwadniania olejów w separatorach	13 05 06*	10	
	Zaolejona woda z odwadniania olejów w separatorach	13 05 07*	500	
AWAS-SERWIS, Warszawa	Mieszanina odpadów z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach	13 05 08*	1000	6.06.2013, pozwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
	Tłuszcze	19 08 10*	50	
	Odpady stałe z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach	13 05 01*	1000	
	Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02*	600	
	Szlamy z kolektorów	13 05 03*	800	
	Olej z odwadniania olejów w separatorach	13 05 06*	200	
	Zaolejona woda z odwadniania olejów w separatorach	13 05 07*	800	

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

	Mieszanina odpadów z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach	13 05 08*	1200	
	Tłuszcze	19 08 10*	200	
	inne	13 08 99*	400	
PPHU „GRAMA”, Łańcut	Sorbenty, mat. filtr. , tkaniny zanieczyszczone np. PCB	15 02 02*	1	25.06.2013 decyzja na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych
	Odpady zawierające ropę naftową lub jej produkty	16 07 08*	5	
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych lub zanieczyszczone subst. niebezpiecznymi (podkłady kolejowe)	17 02 04*	100	
	Asfalt zawierający smołę	17 03 01*	10	
	Materiały izolacyjne zawierające azbest	17 06 01*	1000	
	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	17 06 05*	1000	
	Materiały konstrukcyjne zawierające gips zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi	17 08 01*	200	
SINTAC Sp. z o.o., Wesoła	W załączniku			04.08.2014 r. decyzja na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych

Załącznik nr 5c

* Odpady niebezpieczne

3.5. Odpady niebezpieczne

Źródłem tych odpadów są procesy przemysłowe, rolnictwo, a także sektor komunalny. Źródła powstawania tych odpadów są rozproszone, co stwarza trudności w ich zbilansowaniu.

Na terenie gminy Skierniewice nie prowadzi się obecnie zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych. Brak informacji na temat ilości odpadów zawierających PCB i azbest, wymagających unieszkodliwienia na terenie gminy.

Zakłady, które wytwarzają powyżej 100 kg odpadów niebezpiecznych w ciągu roku muszą posiadać programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi, które są opiniowane przez Wójta gminy. Następnie Starosta wydaje dla nich decyzję dopuszczającą do wytworzenia określonych rodzajów odpadów. Na terenie gminy Skierniewice są to następujące jednostki:

- HORTMASZ Sp. z o. o. Strobów – 0,333 Mg
- SANITEX w Miedniewicach Topoli – 0,455 Mg
- ISiK w Dąbrowicach – 0,330 Mg
- RZD w Żelaznej – 0,67 Mg
- TEKSPOD w Dąbrowicach – 0,43 Mg
- MPIS Dębowa Góra – 0,05 Mg
- JUNOPOL Dębowa Góra (zakład nieczynny).

W sumie powyższe decyzje obejmują wytworzenie 2,268 Mg odpadów niebezpiecznych.

Zakłady, które wytwarzają powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tysięcy Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie muszą posiadać pozwolenie na wytwarzanie odpadów.

Należy do nich Zakład Wodociągów i kanalizacji „WOD-KAN” Spółka z o.o. w Mokrej Prawej, który może wytworzyć 3,45 Mg odpadów niebezpiecznych.

3.6. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Składowisko w miejscowości Julków eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ze Skierniewic, będącą własnością miasta Skierniewice, odrębnej jednostki samorządowej od gminy Skierniewice. Użytkowanie prowadzone jest na podstawie umowy dzierżawy zawartej między stronami w dniu 3 lipca 2000 r.

Składowisko odpadów komunalnych położone jest w odległości ok. 8,5 km na południe od Skierniewic, przy drodze Skierniewice–Żelazna. Składowisko zlokalizowane zostało na wzniesieniu wododziałowym, w wyrobisku po byłej żwirowni i piaskowni. Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 7,6 ha. Nieuszczelniona niecka składowiska zajmuje powierzchnię ok. 3,9 ha. Obecnie składowisko jest wypełnione w 80%.

Teren składowiska jest częściowo ogrodzony, posiada dwie bramy wjazdowe. Zachodnia, nieeksploatowana część wyrobiska nie jest ogrodzona. Przy bramie północnej znajduje się kontener socjalno-biurowy. Obecnie na składowisku pracuje kompaktor DZ O-2, koparka hydrauliczna ATLAS, spycharka DT-75 oraz samochód wywrotka KAMAZ.

Eksploatacja składowiska odpadów prowadzona jest od 1972 roku. Głębokość wyrobiska, w którym zlokalizowano składowisko wynosi 6–10 m. Składowisko ma charakter podziemowo-nadziemny. Obecnie odpady składowane są na wysokości około 4-5 npt. Składowisko nie posiada żadnych zabezpieczeń uszczelniających, uniemożliwiających infiltrację odcieków ze składowiska do zalegających w podłożu gruntów przepuszczalnych. Pewnego rodzaju ochronę może stanowić warstwa glin piaszczystych, prawdopodobnie jednak jest ona nieciągła lub przerwana w trakcie eksploatacji wyrobiska.

Wody podziemne w rejonie składowiska odpływają w kierunku południowo-wschodnim i wschodnim. Na obrzeżach składowiska założono 5 piezometrów (o głębokości około 30 m.), które umożliwiają obserwację poziomów wód gruntowych i kontrolę jakości tych wód. Badania fizyko-chemiczne wód gruntowych przeprowadzane są dwa razy w roku – wiosną i jesienią.

Szacuje się, że łącznie na składowisku zdeponowano ok. 1,5 mln m³ odpadów. Rocznie składowane jest tu około 72 tys. m³ odpadów, dowożonych przez ZGK z terenu miasta i okolicznych gmin. Bezpośrednio na przyźnie prowadzona jest akcja segregacji odpadów, zwłaszcza w zakresie zbiórki makulatury i plastiku. Wtórą segregację prowadzi firma „EKO-PAP” ze Skierniewic, odzyskująca do 75 Mg odpadów w miesiącu.

Zakład Gospodarki Komunalnej złożył do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi informację o rodzaju i ilości odpadów składowanych na obiekcie w Julkowie (*Załącznik nr 6a*). Dane zestawiono w poniższej tabeli

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 9. Rodzaj i ilość odpadów składowanych na składowisku w Julkowie w 2002 i 2003 r.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Ilość składowana w roku sprawozdawczym [Mg]	
		2002 r.	2003 r.
20 03 01	nie segregowane kom.	4429,22	3963,505
19 08 01	skratki	95,9	118,35
04 02 22	odp. z przetw. włókien	25,5	13,5
19 03 05	odp. stabilizowane	1,8	-
17 06 04	mat. izolacyjne	0,35	-
07 02 13	odp. z tworz. sztucz.	1,0	-
19 08 05	ustab. osady ściekowe	-	1,5
02 02 04	odp. z zakł. oczyszcz.	-	14,87

Eksploracja obiektu nie jest prowadzona prawidłowo. Dobowe działki z odpadami nie są systematycznie przesypane warstwami izolującymi co powoduje zwiększoną emisję gazów, pyłów a także wywiewanie lekkich odpadów, typu folie. Odpady deponowane są bez ustalonego planu zamknięcia, brak jest górnej rzędnej deponowania i prawidłowych nachyleń skarp czaszy składowiska.

Brak jest dezynfekcji kół taboru samochodowego, a także wagi samochodowej w związku z czym nie jest prowadzona prawidłowa ewidencja odpadów. Brak jest instalacji do odgazowania. Luki w ogrodzeniu powodują niekontrolowane i nieprawidłowe wysypywanie odpadów przez okolicznych mieszkańców. Pas zieleni ochronnej znajduje się tylko w kilku miejscach i nie spełnia swojej funkcji.

W związku z tym Wojewoda Łódzki wydał decyzję w sprawie dostosowania składowiska do wymogów przepisów ochrony środowiska do dnia 31.12.2005 r. (SR.VI.6622-d/24/2004, [Załącznik nr 6b](#)) i zobowiązał Zakład Gospodarki Komunalnej w Skierniewicach do:

- wykonania dodatkowych otworów obserwacyjnych do kontroli jakości wód podziemnych
- wyposażenia składowiska w wagę
- wyposażenia składowiska w brodzik dezynfekcyjny
- wyposażenia składowiska w repery geodezyjne
- wykonania pasa zieleni o minimalnej szerokości 10 m
- wyposażenia składowiska w system drenażu zboczy.

Istotnym problemem dla gminy są także „dzikie wysypiska” śmieci.

3.7. Komunalne osady ściekowe

Przy ciągle wzrastającym zużyciu wody dostarczanej siecią wodociągów wiejskich, brak właściwych urządzeń do unieszkodliwienia ścieków stanowi duże zagrożenie dla wód podziemnych, zwłaszcza dla płytko zalegających i często niedostatecznie izolowanych od powierzchni wód czwartorzędowych.

Na terenie gminy istnieją indywidualne rozwiązania przyobiektove, oparte o zbiorniki typu "szambo", z których ścieki usuwane są okresowo przez użytkowników na własne pola, często do rowów przydrożnych lub przez samochody asenizacyjne.

Osady ściekowe powstające na miejskiej oczyszczalni ścieków w Mokrej Prawej są stabilizowane w stacji zagęszczania i odwadniania osadu z wykorzystaniem do ich higienizacji popiołów lotnych z węgla brunatnego o kodzie 10 01 02 w ilości 2097,8 Mg

(metoda odzysku R14). Po tych zabiegach osady są w postaci ziemistej o zawartości 45,45% suchej masy. Masa wytworzonych osadów wyniosła w roku 2003 – 7530,9 Mg, z czego 4099,8 Mg to masa osadów wytworzonych w 2002 i 2003 r., okresowo gromadzona na terenie oczyszczalni, która w roku 2004 zostanie przekazana do wykorzystania w rolnictwie (*Załącznik nr 7*).

3.8. Główne problemy gospodarki odpadami w gminie Skierniewice

Poniżej przedstawiono główne problemy gospodarki odpadami na terenie gminy, wymagające pilnego rozwiązania:

- Brak dokładnych danych dotyczących ilości wytworzonych odpadów komunalnych i gospodarowania nimi. Część odpadów komunalnych jest z pewnością wywożona w sposób niekontrolowany do lasów, zagłębień terenów oraz w inne miejsca do tego celu nie przeznaczone. Powoduje to tworzenie „dzikich wysypisk”, które obniżają walory krajobrazowe oraz stanowią zagrożenie dla środowiska.
- Niedostateczny stopień obsługi mieszkańców w zakresie gromadzenia i wywozu zmieszanych odpadów.
- Brak informacji o wytwarzanych odpadach niebezpiecznych powstających w gospodarstwach domowych oraz o systemie zbierania i unieszkodliwiania tych odpadów, a w szczególności przeterminowanych leków, opakowań po środkach ochrony roślin, zużytych baterii i akumulatorów, odpadów wielkogabarytowych, wraków samochodowych.
- Brak informacji na temat ilości odpadów zawierających PCB i wymagających unieszkodliwiania na terenie gminy.
- Brak inwentaryzacji odpadów zawierających azbest.
- Brak rozwiązań w przypadku odpadów ulegających biodegradacji.
- Braki w informacjach o ilości i rodzaju odpadów wytworzonych przez przedsiębiorców, metodach odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów.
- Problem składowiska odpadów w Julkowie, które kwalifikuje się do inwestycji pogarszającej stan środowiska przyrodniczego. Oddziaływanie składowiska na środowisko gruntowo-wodne, przy niekorzystnych warunkach lokalizacyjnych i braku odpowiednich zabezpieczeń, przejawia się poprzez: zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntowych (migrację zanieczyszczeń notowano w odległości do 20 km od obiektu, zanieczyszczenie studni gospodarskich około 700 m. od inwestycji), zanieczyszczenie gleby metalami ciężkimi oraz organizmami chorobotwórczymi, a także skażenie powietrza.
- Brak alternatywy dla obiektu w Julkowie, a przy obecnym tempie zapełniania za 3 lata składowisko osiągnie maksimum swoich możliwości.

Do mocnych stron systemu gospodarki odpadami można zaliczyć zorganizowanie zbiórki selektywnej „u źródła” odpadów opakowaniowych na całym terenie gminy oraz dość wysoki stopień obsługi w zakresie odbioru zmieszanych odpadów komunalnych. Od 2003 r. we wszystkich miejscowościach gminy zostały rozmieszczone pojemniki na odpady, które odbiera ZGK ze Skierniewic.

Podsumowując można stwierdzić, że obecnie więcej jest braków w gospodarce odpadami niż elementów pozytywnych. Stan gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonej na terenie gminy Skierniewice nie spełnia jeszcze wymogów nowoczesnego systemu, a przede wszystkim:

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- zapobiegania i minimalizacji wytwarzania odpadów,
- recyklingu,
- bezpiecznych składowisk.

Dopiero dalsze działania, takie jak: wzmocnienie zbiórki selektywnej różnego typu odpadów, rekultywacja I kwatery składowiska w Julkowie, budowa nowej kwatery i jej eksploatacja zgodna z wymogami obowiązującego prawa, zmiana zarządzającego składowiskiem, opracowanie systemu recyklingu odpadów itp. mogą, a właściwie muszą, doprowadzić do poprawy sytuacji.

4. PROGNOZA NAGROMADZENIA I SKŁADU GRUPOWEGO ODPADÓW KOMUNALNYCH

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące z innych źródeł i podobne do powstających w gospodarstwach domowych pod względem charakteru lub składu.

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne, targowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami, plany gminne powinny dotyczyć w szczególności odpadów komunalnych gdyż gospodarka odpadami komunalnymi należy do zadań własnych gminy.

Na prognozowanie zmiany wielkości strumienia odpadów komunalnych wpływ mają dwa czynniki:

- zmiany jednostkowego wskaźnika nagromadzenia
- zmiany liczby ludności.

Zgodnie z PPGO w latach objętych planem należy spodziewać się spadku liczby mieszkańców. Również Studium przewiduje, że migracje poza teren gminy będą miały główny wpływ na spadek liczby ludności gminy i tendencje te utrzymają się przez dłuższy czas co spowoduje, że liczba ludności gminy będzie prawdopodobnie ulegać stopniowemu zmniejszaniu.

W związku z tym w niniejszym planie, w perspektywie lat 2004, 2007, 2011 i 2015 przyjęto liczbę mieszkańców odpowiednio 6730, 6720, 6710, 6700.

Tabela nr 10. Prognoza liczby ludności gminy Skierniewice do roku 2015.

Gmina	Ilość mieszkańców			
	2004	2007	2011	2015
Skierniewice	6730	6720	6710	6700

Natomiast zmiany jednostkowego wskaźnika nagromadzenia odpadów w podziale na poszczególne frakcje przyjęto zgodnie z PPGO:

Tabela nr 11. Zmiany wskaźników nagromadzenia poszczególnych frakcji odpadów.

Frakcja odpadów	Ilość odpadów [kg/M/rok]			
	2004	2007	2011	2015
Odpady organiczne roślinne	25,09	25,09	25,09	25,09
Odpady organiczne zwierzęce	1,45	1,44	1,42	1,41
Odpady organiczne inne	2,98	3,04	3,07	3,10
Odpady zielone	1,02	1,04	1,06	1,08
Papier i tektura (nieopakow.)	3,17	3,20	3,20	3,20
Opakowania z papieru i tektury	4,60	4,65	4,65	4,65
Opakowania wielomateriałowe	0,65	0,65	0,65	0,65
Tworzywa sztuczne (nieopakow)	1,94	1,94	1,55	1,24
Opakowania z tw. sztucznych	0,62	0,62	0,61	0,60
Tekstylia	3,24	3,27	3,30	3,34

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Szkło (nieopakowaniowe)	1,04	1,06	1,07	1,08
Opakowania ze szkła	19,68	20,80	20,28	20,48
Metale	8,78	8,78	8,78	8,78
Opakowania z blachy stalowej	3,14	3,14	3,14	3,14
Opakowania z aluminium	0,91	0,91	0,91	0,91
Odpady mineralne	12,12	12,24	12,37	12,49
Drobna frakcja popiołowa	36,11	35,03	33,98	32,96
Odpady wielkogabarytowe	7,50	15,00	15,00	15,00
Odpady budowlane	20,00	40,00	42,63	45,44
Odpady niebezpieczne	1,98	1,98	1,98	1,98
Razem	156	183	185	187

KPGO przewiduje, że przez najbliższe 5 lat dominować będzie postawa konsumpcyjna, przyczyniająca się do powstania dużej ilości odpadów. W rezultacie wskaźnik nagromadzenia będzie stale wzrastać (nie więcej niż 3% rocznie). W następnych latach, w miarę działań proekologicznych, bardziej świadome społeczeństwo będzie wybierać wyroby z materiałów przyjaznych środowisku – drewna, papieru oraz materiałów nadających się do recyklingu. W wyniku tej zmiany spadnie zawartość tworzyw sztucznych w odpadach, a wzrośnie szkła oraz drewna.

Okresy prognostyczne przyjęto zgodnie z PPGO: 2004, 2007, 2011, 2015. Na podstawie prognozy zmian poszczególnych strumieni odpadów komunalnych zawartych w powiatowym planie, przedstawiono prognozę zmian składu i ilości odpadów komunalnych w kolejnych latach w gminie Skierniewice.

Tabela nr 12. Prognoza ilości strumieni odpadów komunalnych dla gminy Skierniewice – rok 2004

Strumień odpadów [kg]	Wskaźnik nagr. kg/M/rok	Razem [kg]
Liczba ludności		6730
Odpady organiczne roślinne	25,09	168856
Odpady organiczne zwierzęce	1,45	9759
Odpady organiczne inne	2,98	20055
Odpady zielone	1,02	6865
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	3,17	21334
Opakowania z papieru i tektury	4,60	30958
Opakowania wielomateriałowe	0,65	4375
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	1,94	13056
Opakowania z tworzyw sztucznych	0,62	4173
Tekstyli	3,24	21805
Szkło (nieopakowaniowe)	1,04	6999
Opakowania ze szkła	19,68	132446
Metale	8,78	59089
Opakowania z blachy stalowej	3,14	21132
Opakowania z aluminium	0,91	6124
Odpady mineralne	12,12	81568
Drobna frakcja popiołowa	36,11	243020
Odpady wielkogabarytowe	7,50	50475
Odpady budowlane	20,00	134600
Odpady niebezpieczne	1,98	13325
Razem	156	1049880

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 13. Prognoza ilości strumieni odpadów komunalnych dla gminy Skierniewice – rok 2007

Strumień odpadów [kg]	Wskaźnik nagr. kg/M/rok	Razem [kg]
Liczba ludności		6720
Odpady organiczne roślinne	25,09	168605
Odpady organiczne zwierzęce	1,44	9677
Odpady organiczne inne	3,04	20429
Odpady zielone	1,04	6989
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	3,20	21504
Opakowania z papieru i tektury	4,65	31248
Opakowania wielomateriałowe	0,65	4368
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	1,94	13037
Opakowania z tworzyw sztucznych	0,62	4166
Tekstyli	3,27	21974
Szkło (nieopakowaniowe)	1,06	7123
Opakowania ze szkła	20,80	139776
Metale	8,78	59002
Opakowania z blachy stalowej	3,14	21101
Opakowania z aluminium	0,91	6115
Odpady mineralne	12,24	82253
Drobna frakcja popiołowa	35,03	235402
Odpady wielkogabarytowe	15,00	100800
Odpady budowlane	40,00	268800
Odpady niebezpieczne	1,98	13306
Razem	183,88	1235674

Tabela nr 14. Prognoza ilości strumieni odpadów kom. dla gminy Skierniewice – rok 2011

Strumień odpadów [kg]	Wskaźnik nagr. kg/M/rok	Razem [kg]
Liczba ludności		6710
Odpady organiczne roślinne	25,09	168354
Odpady organiczne zwierzęce	1,42	9528
Odpady organiczne inne	3,07	20600
Odpady zielone	1,06	7113
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	3,20	21472
Opakowania z papieru i tektury	4,65	31202
Opakowania wielomateriałowe	0,65	4362
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	1,55	10401
Opakowania z tworzyw sztucznych	0,61	4093
Tekstyli	3,30	22143
Szkło (nieopakowaniowe)	1,07	7180
Opakowania ze szkła	20,28	136079
Metale	8,78	58914
Opakowania z blachy stalowej	3,14	21069
Opakowania z aluminium	0,91	6106
Odpady mineralne	12,37	83003
Drobna frakcja popiołowa	33,98	228006
Odpady wielkogabarytowe	15,00	100650
Odpady budowlane	42,63	286047
Odpady niebezpieczne	1,98	13286
Razem	184,74	1239605

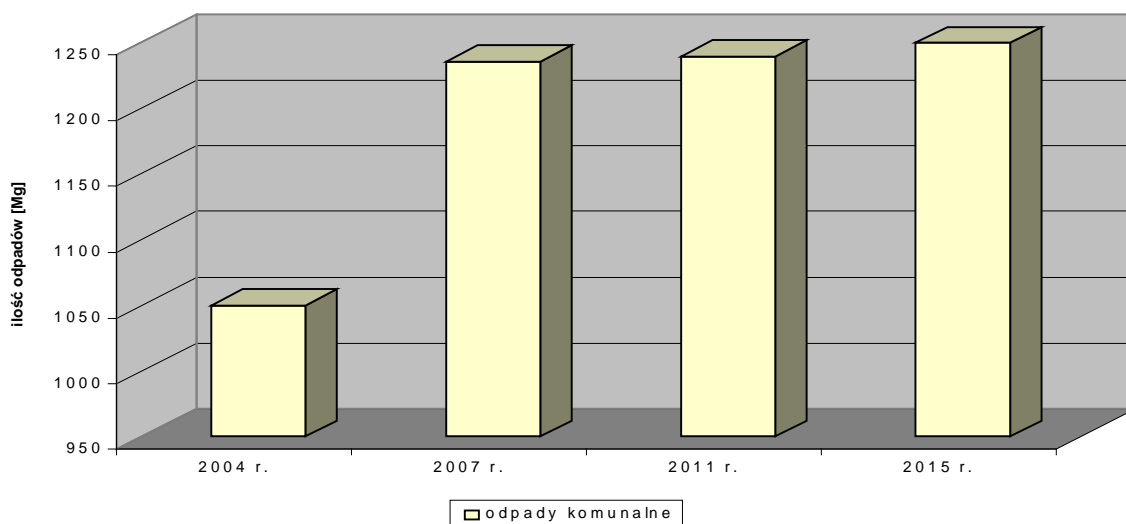
PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 15. Prognoza ilości strumieni odpadów komunalnych dla gminy Skierniewice – rok 2015

Strumień odpadów [kg]	Wskaźnik nagr. kg/M/rok	Razem [kg]
Liczba ludności		6700
Odpady organiczne roślinne	25,09	168103
Odpady organiczne zwierzęce	1,41	9447
Odpady organiczne inne	3,10	20770
Odpady zielone	1,08	7236
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	3,20	21440
Opakowania z papieru i tektury	4,65	31155
Opakowania wielomateriałowe	0,65	4355
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	1,24	8308
Opakowania z tworzyw sztucznych	0,60	4020
Tekstylia	3,34	22378
Szkło (nieopakowaniowe)	1,08	7236
Opakowania ze szkła	20,48	137216
Metale	8,78	58826
Opakowania z blachy stalowej	3,14	21038
Opakowania z aluminium	0,91	6097
Odpady mineralne	12,49	83683
Drobna frakcja popiołowa	32,96	220832
Odpady wielkogabarytowe	15,00	100500
Odpady budowlane	45,44	304448
Odpady niebezpieczne	1,98	13266
Razem	186,62	1250354

Z przedstawionej prognozy wynika, że do roku 2007 ilość odpadów będzie znacząco rosła. Przyczyną takiego zjawiska będzie rosnący poziom życia mieszkańców, a tym samym zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz objęcie 100% mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów. W późniejszym okresie, po roku 2007, w związku z ubywaniem ludności gminy wzrost ilości odpadów nie będzie już tak znaczący.

Wykres nr 1. Prognozowana zmiana ilości odpadów komunalnych w gminie Skierniewice.

5. ZAŁOŻENIA I CELE OGÓLNE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEGO SZCZEBLA

5.1. Założenia i cele ogólne

Cele krótkookresowe, średniookresowe i długookresowe wynikają z WPGO i PPGO.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami określa cele i założenia do realizacji na lata 2003-14 dla całego województwa, natomiast Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami precyzuje cele dla obszaru powiatu skierniewickiego.

Wspólnym celem stawianym przed gospodarką odpadami jest stworzenie systemu zapewniającego pełną ewidencję wytwarzania odpadów i ich obrotu. Tylko pełna informacja o ilości, składzie i obrocie wytwarzanymi odpadami może zapewnić właściwe planowanie na przestrzeni wielolecia.

Według PPGO należy dążyć do:

- zapobiegania niekontrolowanemu przedostawaniu się odpadów komunalnych do środowiska, co może być osiągnięte przez zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu możliwości pozbywania się przez nich odpadów w sposób zorganizowany,
- zwiększenia stopnia odzysku z odpadów materiałów i surowców nadających się do ponownego wykorzystania, co jest najbardziej efektywne przy zbieraniu odpadów metodą selektywną,
- wydzielenia z odpadów komunalnych składników i substancji niebezpiecznych,
- sytuacji, w której na składowiskach deponowane będą tylko odpady, których nie można wykorzystać lub unieszkodliwić w inny sposób.

W odniesieniu do odpadów z sektora gospodarczego należy:

- dążyć do prawidłowej gospodarki odpadami w zakładach przemysłowych i usługowych,
- promować i wspierać działania prowadzące do powstawania sprawnych systemów zbierania, transportu i zagospodarowania olejów odpadowych, zużytych akumulatorów i baterii oraz zużytych opon z małych przedsiębiorstw
- zapewnić spełnienie wymagań obowiązujących przepisów ochrony środowiska przez instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Według PPGO projektowany system gospodarki odpadami w powiecie będzie obejmował wszystkie gminy powiatu: Bolimów, Głuchów, Godzianów, Kowiesy, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice i Słupię. W celu realizacji działań określonych w planie ww. gminy powinny zawrzeć porozumienie o współdziałaniu, które będzie obejmować:

- kontrolę gospodarstw domowych w celu objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych,
- wprowadzenie ewidencji liczby gospodarstw domowych posiadających umowy na odbiór odpadów
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów na terenie wszystkich gmin powiatu
- prowadzenie szerokiej akcji promocyjnej, edukacyjnej oraz zachęt ekonomicznych dla mieszkańców,
- dokonanie zmian w regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenie gmin,
- zorganizowanie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym,
- wybudowanie Gminnych Punktów Zbiórki Odpadów (GPZO),
- wybudowanie stacji przeładunkowej odpadów (SPO) w Julkowie,
- wybudowanie nowej kwatery na składowisku w Julkowie.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

PPGO nie przewiduje natomiast budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, której budowę przewidywał w północno-wschodniej części województwa łódzkiego WPGO.

5.2. Cele ilościowe dla gminy Skierniewice.

Biorąc pod uwagę prognozę ilościową i jakościową, zbilansowano odpady w zależności od wymaganego stopnia odzysku i zagospodarowania.

5.2.1. Odpady ulegające biodegradacji

Do odpadów ulegających biodegradacji należą:

- odpady organiczne roślinne
- odpady organiczne zwierzęce
- odpady organiczne inne np. odpady z pielęgnacji ogródków przydomowych
- odpady zielone np. odpady powstające przy pielęgnacji ogrodów i parków
- papier i tektura

Zgodnie z nową ustawą o odpadach i wytycznymi Dyrektywy 99/31/EC odpady ulegające biodegradacji nie powinny trafiać na składowiska. Problemem jest fakt, że odpady te podczas fermentacji beztlenowej w złożu składowiska wytwarzają toksyczne substancje gazowe i ciekłe, zanieczyszczając wody gruntowe, glebę i powietrze. Z powyższych powodów Dyrektywa z 1999 r. nakłada obowiązek stopniowej redukcji deponowanych na składowiskach odpadów ulegających biodegradacji i kierowanie ich do przetwarzania biologicznego. Przewiduje się stopniową redukcję tych odpadów w skali kraju, wg KPGO:

- 2010 r. – ograniczenie składowania do 75% ich masy z 1995 r.
- 2013 r. – ograniczenie składowania do 50% ich masy z 1995 r.
- 2020 r. – ograniczenie składowania do 25% ich masy z 1995 r.

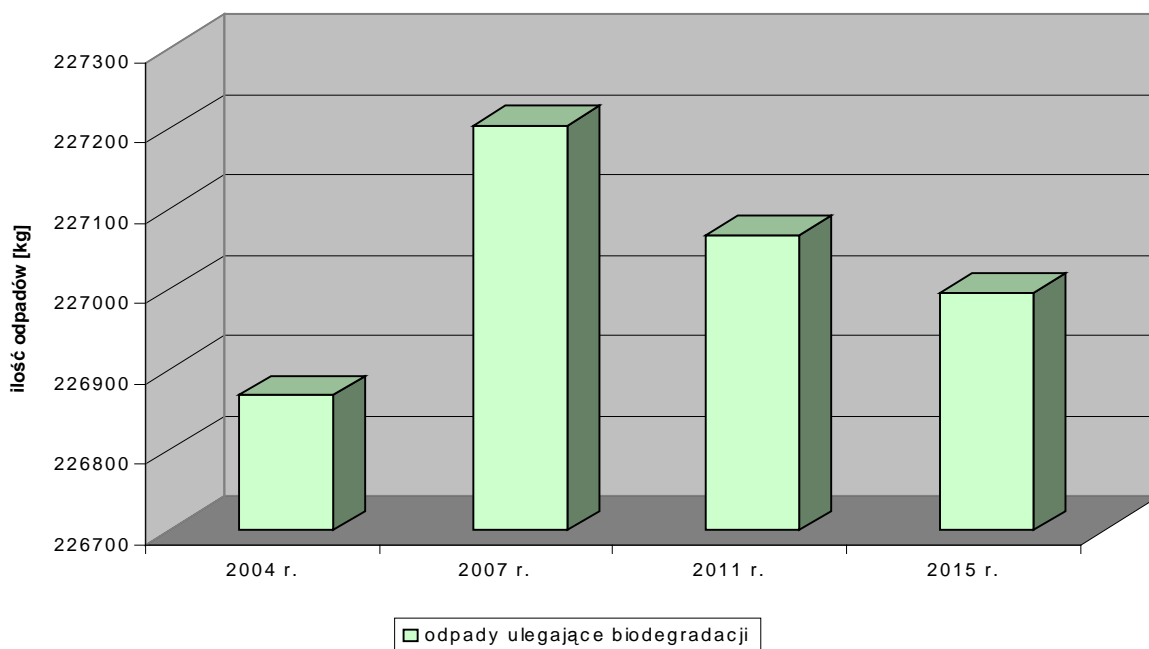
Na podstawie prognozy ilości i składu odpadów komunalnych oszacowano prognozę ilości powstających na terenie gminy odpadów ulegających biodegradacji w latach objętych planem.

Tabela nr 16. Prognoza zmiany ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji powstających na terenie gminy Skierniewice.

Nazwa strumienia	Ilość powstających rocznie odpadów [kg]			
	2004	2007	2011	2015
Odpady organiczne	198670	198711	198482	198320
Odpady zielone	6865	6989	7113	7236
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	21334	21504	21472	21440
Suma	226869	227204	227067	226996

Docelowo na terenach wiejskich odpady te będą kompostowane przez mieszkańców i wykorzystywane na własne potrzeby w gospodarstwach.

Wykres nr 2. Prognozowana zmiana ilości odpadów ulegających biodegradacji w gminie Skierniewice do roku 2015.

5.2.2. Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe to odpady z gospodarstw domowych, które ze względu na duże rozmiary, uniemożliwiają zbieranie ich do standardowych pojemników na odpady, wymagają specjalnych sposobów zbiórki. Do takich odpadów należą: stare meble, zużyty sprzęt gospodarstwa domowego, opakowania przestrzenne. Wraz ze wzrostem konsumpcji i rosnącym poziomem życia ilość odpadów wielkogabarytowych rośnie.

Odpady wielkogabarytowe są źródłem surowców wtórnych, ale również źródłem substancji i materiałów uznanych za niebezpieczne (gazy szlachetne, rtęć, oleje sprężarkowe), które przed procesem unieszkodliwiania należy oddzielić.

KPGO zakłada konieczność stopniowego obejmowania zbiórką selektywną tych odpadów:

- 2006 r. – 20%
- 2010 r. – 50%
- 2015 r. – 70%.

W niniejszym planie przyjęto:

- 2007 r. – 30%
- 2011 r. – 50%
- 2015 r. – 70%

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 17. Prognoza zmiany ilości odpadów wielkogabarytowych powstających na terenie gminy.

Nazwa strumienia	Ilość powstających rocznie odpadów [kg]			
	2004	2007	2011	2015
Odpady wielkogabarytowe	50475	100800	100650	100500
Recykling		30240	50325	70350
Składowanie		70560	50325	30150

Ilość odpadów wielkogabarytowych w odpadach komunalnych będzie gwałtownie rosła do roku 2007, a potem pozostanie mniej więcej na tym samym poziomie. Duży prognozowany wzrost ilości tych odpadów do roku 2007 wynika z faktu, że wskutek organizacji systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych te odpady, które dotychczas były zagospodarowywane we własnym zakresie przez mieszkańców będą trafiać do systemu zbiórki.

5.2.3. Odpady budowlane

Do odpadów budowlanych wchodzących w strumień odpadów komunalnych należą głównie:

- odpady materiałów i elementów budowlanych – gruz betonowy, ceglany, ceramiczny,
- odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych,
- odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – pokrycia dachowe,
- złomy metaliczne,
- gleba i grunt z wykopów, kamienie i żwir,
- odpady materiałów izolacyjnych.

KPGO zakłada następujący rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych:

- 2006 r. – 20%
- 2010 r. – 50%
- 2015 r. – 70%.

Dla gminy Skierniewice przyjęto:

- 2007 r. – 25% zebranych selektywnie
- 2011 r. – 60% zebranych selektywnie
- 2015 r. – 70% zebranych selektywnie.

Tabela nr 18. Prognoza zmiany ilości odpadów budowlanych powstających na terenie gminy.

Nazwa strumienia	Ilość powstających rocznie odpadów [kg]			
	2004	2007	2011	2015
Odpady budowlane	134600	268800	286047	304448
Odzysk, recykling		67200	171628	213114
Składowanie		201600	114419	91334

Podobnie jak w przypadku odpadów wielkogabarytowych ilość powstających rocznie odpadów budowlanych w odpadach komunalnych wzrośnie prawie dwukrotnie do roku 2007.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Zakładany w prognozie wzrost jest związany z planowaną organizacją zbiórki tych odpadów i przewidywanym wzrostem liczby inwestycji budowlanych w nadchodzących latach.

5.2.4. Odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych.

Do najważniejszych grup odpadów niebezpiecznych trafiających do strumienia odpadów komunalnych należą:

- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady farb, tuszy, klejów i szczeliw,
- zużyte lampy fluorescencyjne i inne zawierające rtęć,
- przeterminowane leki,
- odpady olejów mineralnych i tłuszczu,
- przeterminowane środki ochrony roślin,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające substancje niebezpieczne,
- odpady drewna zawierające substancje niebezpieczne,
- zużyte urządzenia zawierające freony,
- odpady rozpuszczalników.

Prognozowana zmiana ilości odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych przewiduje niewielki spadek ilości powstających odpadów do roku 2015.

Odpady niebezpieczne stanowią szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska i dlatego gospodarka nimi wymaga szczególnej kontroli.

Odpady te jako część odpadów komunalnych powinny być selektywnie zbierane i odbierane od mieszkańców. Docelowo odpady niebezpieczne kierować należy do unieszkodliwiania w zakładach specjalistycznych, posiadających odpowiednie zezwolenia.

Krajowy Plan zakłada konieczność stopniowego obejmowania zbiórką selektywną odpadów niebezpiecznych:

- 2006 r. - 15%
- 2010 r. - 50%
- 2015 r. - 80%

W niniejszym Planie dla gminy Skierniewice przyjęto:

- 2007 r. - 25% zebranych selektywnie
- 2011 r. - 60% zebranych selektywnie
- 2015 r. – 80% zebranych selektywnie.

Tabela nr 19. Prognoza zmiany ilości odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych powstających na terenie gminy.

Nazwa strumienia	Ilość powstających rocznie odpadów [kg]			
	2004	2007	2011	2015
Odpady niebezpieczne	13325	13306	13286	13266
Odzysk, recykling		3327	7972	10613
Składowanie		9979	5314	2653

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

5.2.5. Odpady opakowaniowe

Pod pojęciem odpadów opakowaniowych rozumie się odpady opakowań z:

- papieru i tektury,
- szkła,
- tworzyw sztucznych,
- wielomateriałowe
- blachy stalowej,
- aluminium,
- drewna i materiałów naturalnych.

Tabela nr 20. Prognoza zmiany ilości odpadów opakowaniowych powstających na terenie gminy.

Odpady opakowaniowe	Ilość powstających rocznie odpadów [kg]			
	2004	2007	2011	2015
z papieru i tektury	30958	31248	31202	31155
wielomateriałowe	4375	4368	4362	4355
z tworzyw sztucznych	4173	4166	4096	4020
ze szkła	132446	139776	136079	137216
z blachy stalowej	21132	21101	21069	21038
z aluminium	6124	6115	6106	6097
Suma	199208	206774	202914	203881

Polska Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami z 11 maja 2000 r. wprowadza obowiązek osiągnięcia do 31 grudnia 2007 r. docelowego poziomu:

- odzysku w wysokości 50%
- recyklingu w wysokości 25%.

W myśl ustawy o odpadach (Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz. 628) przez:

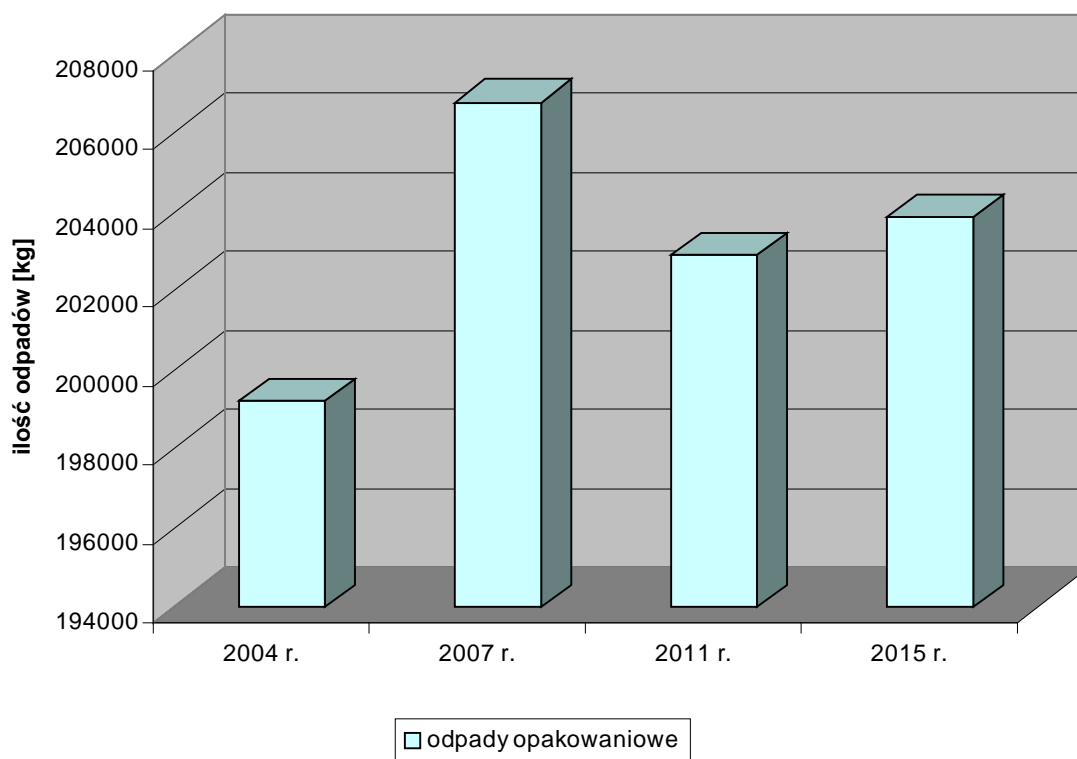
odzysk – rozumie się wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

recykling – rozumie się taki odzysk, który polega na powtórным przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny (kompostowanie), z wyjątkiem odzysku energii.

W odpadach opakowaniowych dominują i będą dominować odpady ze szkła oraz papieru i tektury. Najmniejszy procent przypada na opakowania z tworzyw sztucznych i opakowania kompozytowe.

Wykres nr 3. Prognozowana zmiana ilości odpadów opakowaniowych w gminie Skierniewice do roku 2015.

5.3. Prognoza zmian w zakresie wytwarzanych odpadów w sektorze gospodarczym

Zmiany w ilości i jakości odpadów wytwarzanych przez sektor gospodarczy na terenie gminy są trudne do oszacowania, ponieważ zależą od rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu, rzemiosła i usług. W przemyśle zachodzą obecnie procesy restrukturyzacyjne związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, co skutkuje zmianami w warunkach gospodarowania np. w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym. Według WPGO na terenie powiatu skierniewickiego przewidywany jest do roku 2010 wzrost odpadów pochodzących z przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie 5-10% w stosunku do roku 2002.

Jeżeli chodzi o cały sektor gospodarczy nie należy spodziewać się znaczącego wzrostu odpadów powstających w tym sektorze, zwłaszcza że strategia Unii Europejskiej konkretyzuje zadania w dziedzinie gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów zwłaszcza poprzez technologie - **promowanie i wspieranie „czystszej produkcji”**.

W Polsce aktami formalizującymi ruch „czystszej produkcji” jest List Intencyjny i Deklaracja Czystszej Produkcji. Dotychczasowa działalność ruchu „czystszej produkcji” przyniosła wiele wymiernych korzyści ekonomicznych i ekologicznych – w wielu zakładach zredukowano zużycie wody i energii elektrycznej oraz zmniejszono ilości ścieków, odpadów i emisji zanieczyszczeń do środowiska w przeliczeniu na jednostkę produkcji.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Program ruchu „czystszej produkcji” ma na celu systematyczną minimalizację odpadów poprzez redukcję u źródła, którą można osiągnąć w wyniku wielu działań, m.in. przez wprowadzenie korzystnych dla środowiska zmian w technologii procesów, w tym przez oszczędne gospodarowanie surowcami i czynnikami energetycznymi. Redukcja u źródła ma na celu zmniejszenie lub eliminację powstawania odpadów, natomiast wprowadzana recykulacja zagospodarowuje już wytworzone odpady w formie składnika lub produktu pośredniego do wytworzenia wyrobu.

Prawidłowo zastosowana procedura minimalizacji odpadów pozwala każdemu przedsiębiorstwu w krótkim czasie: zmniejszyć ilość odpadów obciążających środowisko, zwiększyć stopień wykorzystania surowców i energii przez ograniczenie strat i zwiększenie wydajności procesów oraz zwiększyć efektywność ekonomiczną przedsiębiorstwa.

Na strategii „czystszej produkcji” oparty jest System Zarządzania Środowiskiem, którego podstawą jest dobrowolne zobowiązanie się przedsiębiorstwa do ciągłego zmniejszania jego oddziaływania na środowisko.

6. KIERUNKI DZIAŁANIA I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY SKIERNIEWICE

6.1. Założenia

Cele i działania w zakresie gospodarki odpadami w gminie określono w oparciu o:

- wytyczne planów wyższego szczebla
- aktualną sytuację w zakresie gospodarki odpadami w gminie oraz
- prognozę dotyczącą wytwarzania odpadów.

Docelowo system unieszkodliwiania i utylizacji odpadów w gminie Skierniewice powinien opierać się o wykorzystanie innych niż składowanie technologii. Deponowanie odpadów na składowiskach powinno być ostatnim etapem unieszkodliwiania odpadów, stosowanym po wyczerpaniu innych możliwości ich unieszkodliwiania.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi powinien uwzględniać przede wszystkim selektywną zbiórkę surowców wtórnych, odpadów opakowaniowych i poużytkowych, niebezpiecznych oraz innych grup omówionych powyżej.

Każdy ze składników zintegrowanego systemu gospodarki odpadami powinien spełniać określone kryteria, aby można było na jego bazie utworzyć w przyszłości rozwiązanie systemowe zapewniające gromadzenie i usuwanie odpadów komunalnych w sposób zorganizowany. Należy uwzględnić efektywne wykorzystanie surowców znajdujących się w odpadach, powrót odpadów organicznych do środowiska poprzez kompostowanie oraz minimalizację ilości odpadów deponowanych na składowisku.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi powinny pełnić służby gminne, koordynujące takie instytucje porządkowe, jak Policja, Straż Miejska, Służby Sanitarne, Urząd Gminy, odpowiednie służby zakładowe, administracje i wszystkie inne administrujące danym terenem.

6.2. Działania w sektorze komunalnym na terenie gminy Skierniewice

Cel 1: Zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Kierunek 1: Działania polegające na zapobieganiu i ograniczaniu powstawania odpadów

Zapobieganie powstawaniu odpadów to wszelkie działania podejmowane przed wytworzeniem odpadu lub przed jego przejściem przez służby komunalne, które pozwalają na:

- zmniejszenie ilościowo strumienia odpadów, które wymagają usunięcia,
- zmniejszenie uciążliwości odpadów jako takich oraz ich przeróbki,
- ułatwienie usuwania (odzysk, unieszkodliwianie) odpadów, a w szczególności wykorzystanie pozostałości procesowych.

Działania ujęte w ustawie o odpadach

Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów zapisane są w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r o odpadach.

(...)

Art. 5

Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić, tak aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania
- zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi

Art. 6

Wytwórca odpadów jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi

Art. 7

Posiadacz odpadów jest obowiązany do postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami

Posiadacz odpadów jest obowiązany w pierwszej kolejności do poddania ich odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady te należy unieszkodliwiać w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami

Odpady, których nie udało się poddać odzyskowi, powinny być tak unieszkodliwiane, aby składowane były wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn technologicznych lub nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych

Ministrowie właściwi do spraw gospodarki, zdrowia, rolnictwa, administracji publicznej, w zakresie swoich kompetencji, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska mogą określić, w drodze rozporządzeń, szczegółowy sposób postępowania z niektórymi rodzajami odpadów, kierując się potrzebą stworzenia schematów postępowania z tymi odpadami przez ich posiadaczy

(...)

Art. 9

Odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania

Odpady, które nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania, powinny być, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, o której mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, przekazywane do najbliższej położonych miejsc, w których mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione.

Art. 10

Odpady powinny być zbierane w sposób selektywny.

(...)

Działania ujęte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO)

- Ścisłe przestrzeganie uznanej hierarchii działań w gospodarowaniu odpadami – zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne wykorzystywanie i odzyskiwanie materiałów oraz energii, przekształcanie fizykochemiczne, termiczne lub biologiczne,

unieszkodliwianie poprzez obróbkę termiczną i bezpieczne składowanie – służyć będzie zarówno zmniejszeniu rozmiaru problemu odpadów, jak i oszczędności energii oraz surowców.

- Przeciwdziałanie i minimalizacja produkcji odpadów jest priorytetem w hierarchii polityki odpadowej Unii Europejskiej, jako najbardziej pożądana opcja postępowania z odpadami.

W celu zachęty mieszkańców do redukcjonowania ilości produkowanych odpadów zastosować można szereg metod i działań, obejmujących między innymi:

- edukację społeczną, prowadzoną w celu zachęcania społeczeństwa do ograniczania wytwarzanych odpadów,
- spełnienie obowiązków określonych w przepisach,
- zastosowanie instrumentów finansowych w celu zachęcania wytwórców do ograniczania ilości odpadów,
- zachętę do kompostowania frakcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w tzw. kompostownikach.

Posłużenie się kombinacją powyższych działań może przynieść zamierzone skutki w postaci wyższych wskaźników zbiórki.

Zgodnie z zasadą przeciwdziałania powstawaniu odpadów opakowaniowych władze publiczne preferują opakowania wielokrotnego użycia w przypadkach uzasadnionych ekologicznie i ekonomicznie oraz z zachowaniem wymagań bezpieczeństwa oraz higieny. Zamierzają dopingować producentów do rozszerzenia stosowania takich opakowań przez wprowadzanie odpowiednich instrumentów ekonomicznych (np. wprowadzanie systemu depozytowego na opakowania jednorazowego użycia do napojów itp.).

Działania kształtujące postawy konsumentów

W celu zachęty konsumentów do redukcjonowania ilości produkowanych odpadów stosować należy edukację społeczną:

- w systemie nauczania, począwszy od zajęć w szkołach podstawowych
- za pomocą środków masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja)
- za pomocą ulotek, akcji plakatowej itp

Działania mające na celu kreowanie proekologicznych postaw konsumentów powinny mieć charakter informacyjno–edukacyjny. Poza przekazywaniem treści edukacyjnych (np. jak zmniejszyć ilość odpadów) należy informować m.in. o ilości zebranych odpadów niebezpiecznych, miejscach i sposobach zbiórki selektywnej odpadów, terminów odbioru, oznakowań umieszczanych na opakowaniach.

W ramach prowadzonej edukacji należy zachęcać konsumentów do kupowania towarów w opakowaniach wielokrotnego użytku oraz w opakowaniach ulegających biodegradacji, jak również do rezygnacji z przedmiotów jednorazowego użytku oraz wykorzystywania mniej toksycznych produktów (np. farb i lakierów) itp.

Zadania dla gminy Skierniewice:

- Zorganizowanie zbiórki selektywnej papieru i tektury na terenach instytucji użyteczności publicznej (w budynku Urzędu Gminy) i w szkołach. W obiektach administracji papier jest głównym składnikiem zawartości koszy na odpady, co ułatwia zbiórkę w sensie technicznym. Podobnie w szkołach będących największymi producentami makulatury powinny być ustawione pojemniki na makulaturę. Takie działania mają przeważnie znaczenie edukacyjne i uświadamiające.

- Segregacja odpadów z rozbiórki budynków na dwa strumienie od razu w miejscu ich powstawania lub w miejscu magazynowania. Jest to zadanie dla firm budowlanych, ale ważne jest zachęcanie do takich zachowań przez gminę lub przedsiębiorstwo komunalne. Mieszanina odpadów nie nadających się do wykorzystania byłaby przewożona bezpośrednio na składowisko, natomiast frakcje mineralne nie zawierające zanieczyszczeń mogą być stosowane jako warstwa przykrywająca odpady na składowisku lub do urządzania dróg gminnych.
- Rozwój indywidualnego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji.

Kierunek 2: Organizacja zbiórki odpadów zmieszanych z gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej

Na obecnym etapie rozwoju gospodarczego wydaje się niemożliwym zapobieżenie powstawaniu bądź ograniczenie ilości powstających odpadów komunalnych. Na terenie gminy należy spodziewać się do roku 2007 wzrostu ilości powstających odpadów. W związku z powyższym należy skupić się na działaniach zmierzających do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

Zadania dla gminy Skierniewice:

1. Objęcie 100% mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów

Zakłada się, że do końca 2007 roku wszyscy mieszkańcy będą mieli dostęp do zorganizowanego systemu zbiórki odpadów komunalnych. Mieszkańcy będą obsługiwani przez podmioty gospodarcze mające pozwolenia na prowadzenie działalności w tym zakresie.

Wywozem odpadów mogą zajmować się tylko firmy do tego uprawnione.

Wyposażanie mieszkańców w pojemniki może się odbywać na zasadzie ich wdzierżawiania od firm wywozowych. Worki mogą być dostarczane przez Urząd Gminy lub również przez odbiorców odpadów.

Należy zobowiązać firmy posiadające zezwolenie Wójta do prowadzenia ewidencji zawieranych umów i przekazywaniu ich do Urzędu Gminy w okresach półrocznych wraz z informacją o ilości i sposobie zagospodarowania odebranych odpadów.

2. Aktualizacja uchwały o utrzymaniu czystości i porządku w gminie

Drugim krokiem będzie aktualizacja uchwały o utrzymaniu czystości i porządku w gminie zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U. nr 132, poz. 622 z 1996 r., Dz.U. nr 60 poz. 369 i nr 121, poz. 770 z 1997 r., Dz.U. nr 100, poz. 1085 oraz nr 154, poz. 1800 z 2001 r., Dz.U. nr 113, poz. 984 z 2002 r., Dz.U. nr 7, poz. 78 z 2003 r.).

Zgodnie z ustawą do zadań gminy należy zapewnienie czystości i porządku na swoim terenie i tworzenie warunków niezbędnych do ich utrzymania, a w szczególności:

- Tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnienie wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych;
- Zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacja własnych lub wspólnych z innymi gminami:
  - instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
  - stacji zlewnych, a przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
- szaletów publicznych;
- Zapobieganie zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach ustawionych na chodniku;
- Określanie wymagań wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych;
- Organizowanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
- Organizowanie selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami;
- Zapewnienie zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałanie z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie;
- Znakowanie obszarów dotkniętych lub zagrożonych chorobą zakaźną zwierząt.

Gminy ponadto mają obowiązek prowadzenia ewidencji:

- **zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;**
- **przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.**

Właściciele nieruchomości mają obowiązek utrzymania czystości i porządku poprzez:

- wyposażenie nieruchomości w urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub w przydomową oczyszczalnię ścieków,
- zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w uchwale rady gminy,
- uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości.

Właściciele nieruchomości przy wykonywaniu w/w obowiązków zobowiązani są do udokumentowania przez zakład będący gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości lub w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, poprzez okazanie umowy i dowodów płacenia za takie usługi.

W przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie udokumentuje korzystania z usług jednostek posiadających zezwolenie, obowiązek zbierania odpadów przejmuje gmina, pobierając od tych właścicieli opłaty.

Kierunek 3: Stworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów

Wdrożenie programu segregacji odpadów to kilkuletni proces wymagający m.in. przeprowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnej społeczeństwa oraz zapewnienia zbytu wysegregowanych surowców. Segregacja odpadów użytkowych zmniejsza ilość odpadów, a tym samym redukuje ładunek zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Zmniejsza przez to zapotrzebowanie na inwestycje, m.in. składowiska odpadów. Istnieją więc racje ekologiczne i komunalne do wspierania inicjatyw wdrażania recyklingu.

Gminy, które już dzisiaj zainwestowały w programy selektywnej zbiórki odpadów lub zastosują technologie pozwalające na wykorzystanie frakcji organicznej odpadów, unikną w przyszłości konieczności modyfikacji swojego modelu gospodarki odpadami, a dodatkowo mogą liczyć na preferencyjne finansowanie inwestycji z tego zakresu.

Wdrożenie i rozwój selektywnej zbiórki jest procesem długotrwałym, rozwijanym sukcesywnie, wymagającym zaangażowania środków technicznych i organizacyjnych. Udział społeczności lokalnej jest ważnym czynnikiem, często decydującym o powodzeniu podejmowanych działań. Organizacja selektywnej zbiórki na obszarze gminy powinna uwzględniać obecne i docelowe rozwiązanie systemu gospodarki odpadami.

Doświadczenia krajów, które mają rozwinięty system selektywnej zbiórki odpadów wskazują na duże trudności we wprowadzaniu selektywnej zbiórki wynikające przede wszystkim z oporu społeczeństwa. Warunkami koniecznymi, niezbędnymi do odniesienia sukcesu są:

- edukacja społeczna i propagowanie właściwych wzorców w gospodarce odpadami
- zapewnienie systematycznego odbioru odpadów ze zbiórki „u źródła”
- zapewnienie możliwości przetworzenia i odzysku zebranych selektywnie odpadów.

Zadania dla gminy Skierniewice:

1. Pozyskiwanie odpadów opakowaniowych

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku omówionej powyżej, gmina ma obowiązek zorganizowania selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku oraz współdziałania z przedsiębiorstwami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami.

Ze względu na charakter zabudowy gminy, pozyskiwanie odpadów opakowaniowych powinno opierać się na systemie zbiórki „u źródła”, tak jak to zostało już wprowadzone w gminie.

Należy spodziewać się, że efektywność zbiórki wzrośnie wraz z rozpoczęciem kontroli i egzekwowania od mieszkańców zawierania umów z firmami wywozowymi.

W celu osiągnięcia sukcesu ważne jest zastosowanie bodźca finansowego tzn. bezpłatny odbiór odpadów segregowanych w przeciwieństwie do odpłatnego odbioru odpadów zmieszanych.

Zaleca się wybór systemu gromadzenia odpadów segregowanych (rodzaje odpadów, pojemniki) zgodny z systemem, który będzie funkcjonował na terenie gmin objętych np. porozumieniem o współdziałaniu w zakresie gospodarowania odpadami.

2. Pozyskiwanie odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych

Obowiązkiem gminy jest m.in. zbiórka odpadów niebezpiecznych powstających w strumieniu odpadów komunalnych. Są to: odpady zawierające PCB, oleje odpadowe, baterie i akumulatory, odpady zawierające azbest oraz pestycydy i ich opakowania. Do grupy tej

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

---

można też zaliczyć zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, wycofane z eksploatacji pojazdy, specyficzne odpady medyczne, szlasy z chemicznego czyszczenia oraz z procesów obróbki metali. (np. galwaniczne). W strumieniu odpadów komunalnych pojawiają się także: rozpuszczalniki i detergenty oraz ich opakowania, chemikalia fotograficzne, a także opakowania po farbach, lakierach i środkach impregacyjnych.

Wiele odpadów niebezpiecznych powstaje w sposób rozproszony, stąd najistotniejszą sprawą jest stworzenie warunków do ich zbiórki od mieszkańców oraz małych i średnich firm. Zgodnie z KPGO na terenie każdej gminy powinien być zorganizowany punkt zbierania odpadów niebezpiecznych.

Funkcję taką będzie pełnił, dla południowej części gminy, Gminny Punkt Zbiórki Odpadów (GPZO) przy składowisku odpadów w Julkowie, który będzie wyposażony w specjalne do tego celu przeznaczone pojemniki. Dla północnej części gminy Skierniewice w planie powiatowym przewidziano wspólny GPZO z gminą Maków.

Na terenie takiego punktu będą odbierane odpady niebezpieczne (w tym zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne) od mieszkańców, a także przeterminowane odczynniki chemiczne ze szkół, bez wnoszenia opłat. Natomiast małe i średnie przedsiębiorstwa za usługę odbioru odpadów powinny płacić.

Koszty unieszkodliwiania odpadów, zebranych od mieszkańców i ze szkół, powinny być pokrywane z funduszy gminnych. Konieczne jest również doskonalenie istniejącej zbiórki odpadów niebezpiecznych w sieciach zorganizowanych przez producentów i organizacje odzysku.

Ponadto odbiór odpadów niebezpiecznych i odpadów wielkogabarytowych będzie odbywał się w systemie „akcyjnym”. Mieszkańcy gminy będą informowani o dacie odbioru odpadów. W wyznaczonym dniu odpowiednio posegregowane odpady niebezpieczne i odpady wielkogabarytowe (takie jak lodówki, pralki, meble) będą wystawiane a następnie odbierane przez uprawnione jednostki.

Dodatkowo, punkty zbiórki odpadów niebezpiecznych, tj. opakowań po pestycydach oraz zużytych baterii i urządzeń elektrycznych i elektronicznych, powinny znajdować się w sklepach, które oferują tego typu towary. W aptekach znajdujących się na terenie gminy powinny istnieć punkty zbiórki przeterminowanych leków, a zużytych opon i olejów na stacjach benzynowych. Odbiór odpadów handlowych w placówkach wymaga podpisania z nimi stosownych umów.

Odpady zawierające azbest

Ustawa z 19.06.1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów azbestowych w Polsce. Pozostał natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób nie zagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczenia środowiska.

Likwidacja wyrobów azbestowych ma przebiegać w oparciu o „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski” opracowany przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej i zatwierdzony przez Radę Ministrów w maju 2002 r. Zakłada się, że w/w Program będzie realizowany przez 30 lat.

Tak ogromne i długotrwałe zadanie wymaga określonych rozwiązań organizacyjnych, prawnych i techniczno-technologicznych. Przewiduje się realizację zadań na trzech poziomach:

- centralnym – Główny Koordynator Programu
- wojewódzkim

- lokalnym – samorząd powiatu i gminy.

Podstawą do opracowania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na szczeblu lokalnym, w pierwszej kolejności będzie dokonanie rozpoznania stopnia zużycia tych wyrobów zabudowanych na konkretnych obiektach. Wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych instalacjach do dnia 31 grudnia 2032 r. Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest ma dokonać inwentaryzacji zastosowanych wyrobów, poprzez sporządzenie spisu z natury. Wynik inwentaryzacji ujmuje się w informacji, według wzorów zawartych w załącznikach do rozporządzenia. Jeden egzemplarz wysyłany jest do wojewody, drugi jest przechowywany przez rok, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Uzyskane dane mają być gromadzone przez Samorząd gminy, a następnie przekazywane do samorządu powiatowego w celu opracowania „Programu...”, stanowiącego integralną część programu wojewódzkiego.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację Wójtowi gminy.

Informacja podlega corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku.

Należy szczególną uwagę zwrócić na prawidłowy opis w arkuszach obiektów publicznych, jak na przykład: drogi, place, szkoły, przedszkola, żłobki, szpitale, domy kultury i tym podobne obiekty, które będą w przyszłości mogły korzystać finansowo ze wsparcia z zewnątrz i których oczyszczenie z azbestu powinno nastąpić w pierwszej kolejności.

Samorząd gminy odpowiada za:

- sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest,
- przedkładanie wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003.

Obowiązujące rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (*Załącznik nr 8a*)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (*Załącznik nr 8b*).

Odpady zawierające azbest są unieszkodliwiane tylko poprzez składowanie. Taki sposób postępowania jest zgodny z obecnymi wymaganiami prawnymi oraz środowiskowymi.

Pozyskiwane obecnie odpady azbestowe są gromadzone na jednym z dwóch składowisk znajdujących się na terenie województwa łódzkiego, na których dopuszczalne jest deponowanie tego typu odpadów (składowisko EKO-BORUTA w Zgierzu oraz składowisko na terenie Elektrowni Bełchatów). Zbiórka i transport odpadów zawierających azbest jako odpadów niebezpiecznych powinna odbywać się pod szczególnym nadzorem i przeprowadzana przez uprawnione do tego jednostki oraz podlegać ewidencji.

Starosta skierniewicki wydał kilkanaście decyzji dla firm specjalistycznych na odbiór tego rodzaju odpadów z terenu powiatu zamieszczonych w *Załączniku nr 5c*.

Odpady zawierające PCB

PCB należą do grupy związków organicznych (najczęściej mieszaniny związków), w których cząsteczce występują atomy chloru jako podstawniki w pierścieniach związków aromatycznych. Zgodnie z Prawem ochrony środowiska PCB oznacza następujące związki:

- polichlorowane difenyle,
- polichlorowane trifenyle,
- monometyloctetrachlorodifenylometan,
- monometyloctichlorodifenylometan,
- monometyloctfibromodifenylometan

oraz mieszaniny zawierające jakakolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo (50 ppm) łącznie.

Zastosowanie PCB można podzielić na 3 grupy:

- tzw. zamknięte (łącznie 50 – 60% zużycia PCB):

*transformatory,
kondensatory,
silniki elektryczne specjalnego przeznaczenia,
elektromagnesy (rzadko);*

- częściowo zamknięte:

*systemy grzewczo-chłodzące,
pompy próżniowe,
włączniki i przelączniki,
regulatory napięcia,
kable elektryczne;*

- otwarte, w których PCB było w bezpośrednim kontakcie z otoczeniem i mogło się łatwo przedostać do otoczenia:

*plastyfikatory w tworzywach sztucznych,
dodatki do pestycydów,
dodatki do farb okrętowych,
składniki papieru kserograficznego,
smary,
woski odlewnicze,
wyciąganie tekstyliów,
w budownictwie: jako opóźniacz palenia się (meble i ściany, dachówki), jako lepiszcze (wodoodporne powłoczenia ścian), plastifikator (uszczelki drzwi i okien, uszczelnienia odpowietrzników).*

W Polsce zaprzestano produkcji kondensatorów zawierających PCB w 1982 roku.

Zaprzestanie produkcji PCB, a w ślad za nim jego stosowania, było rezultatem stwierdzenia wywoływanych przez tę substancję zagrożeń dla środowiska, a zwłaszcza dla zdrowia ludzi. PCB, przedostając się do organizmów żywych, w tym ludzkich, nie ulega rozkładowi i kumuluje się, powodując trwałe uszkodzenia systemu nerwowego, wątroby, śledziony, nerek. Stwierdzono również jego rakotwórcze działanie.

Najistotniejszymi przepisami, wprowadzonymi w życie od 1 stycznia 2002 r. są:

- uznanie PCB za substancję szczególnie szkodliwą dla środowiska (art. 160 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska);
- zakaz odzysku PCB (art. 38 ust. 1 ustawy o odpadach);

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- zakaz wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystania PCB (art. 160 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska);
- nakaz sukcesywnej eliminacji wykorzystywanego PCB (art. 162 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska).

Równocześnie wprowadzono zakaz spalania PCB na statkach (art. 38 ust. 6 ustawy o odpadach), a jako zalecane metody unieszkodliwiania PCB wskazano:

- spalanie w spalarniach odpadów niebezpiecznych,
- ewentualne operacje: D8 (obróbka biologiczna), D9 (obróbka fizyczno-chemiczna), D12 (składowanie w pojemnikach w ziemi).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 r. (*Załącznik Nr 9a*) w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 96, poz. 860) użytkownicy urządzeń zawierających PCB powinni do końca 2002 r.:

- dokonać inwentaryzacji posiadanych urządzeń;
- oznakować urządzenia zawierające PCB,
- a następnie okresowo przedkładać wojewodzie informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania urządzeń z PCB. Informacje te są przez wojewodę umieszczone w rejestrze (art. 162 ust. 7 ustawy – Prawo ochrony środowiska).

Zgodnie z przepisem art. 40 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, posiadacze odpadów zawierających PCB są zobowiązani do ich unieszkodliwienia najpóźniej do 31 grudnia 2010 r.

Realne możliwości niedopuszczenia do przedostania się do środowiska obejmują tylko PCB występujące w postaci niewykorzystanych cieczy, przechowywanych w pojemnikach oraz PCB zawartego w urządzeniach elektroenergetycznych.

PCB występowało w obrocie handlowym pod różnymi nazwami. W załączeniu (*Załącznik Nr 9b*) podano listę zniekształconych nazw handlowych (zgodnie z Poradnikiem gospodarowania odpadami, VERLAG DASHOFER). W Polsce opublikowano listę urządzeń elektroenergetycznych, w których mogły być stosowane PCB. Jest ona zawarta w załącznikach do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 września 2002 r. w sprawie określenia urządzeń, w których mogły być wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 173, poz. 1416). Zgodnie z przepisem art. 163 ust. 4 ustawy – Prawo ochrony środowiska wyszczególnione w rozporządzeniu urządzenia, w których mogły być wykorzystywane PCB traktuje się jak urządzenia, w których PCB były lub są wykorzystywane, co oznacza, że podlegają one rygorom, o których mowa powyżej. Rozporządzenie przedstawiono w załączeniu (*Załącznik Nr 9c*).

Na terenie Polski działają dwie instalacje do unieszkodliwiania ciekłych odpadów PCB:

- instalacja do spalania związków chlorowcoorganicznych z odzyskiem chlorowodoru w Zakładach Azotowych „Anvil” S.A. we Włocławku;
- instalacja do spalania związków chlorowcoorganicznych w Zakładach Chemicznych „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym.

W kraju brak jest możliwości unieszkodliwiania kondensatorów zawierających PCB i według ustaleń Krajowego Planu Gospodarki Odpadami – nie przewiduje się budowy odpowiedniej instalacji. Kondensatory zawierające PCB są od kilku lat zbierane przez „Pofrabat” Sp. z o.o. w Warszawie i wywożone przez nią do zniszczenia we Francji.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175 poz. 1439) informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada wojewodzie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003.

Wyeksploatowane pojazdy i opony

Wszystkie samochody wycofane z eksploatacji (SWE) powinny być przekazywane w całości do punktów odbioru lub bezpośrednio do wyspecjalizowanych stacji demontażu, skąd przekazywane będą autoryzowanym zakładom przetwarzania SWE. Obowiązek przekazania samochodu do takiej placówki powinien spoczywać na ostatnim właścicielu samochodu, który uzyska „certyfikat zniszczenia”, jedyny dokument, uprawniający do wyrejestrowania samochodu.

Stacje demontażu powinny:

- prowadzić ewidencję przyjmowanych do demontażu SWE
- prowadzić sprzedaż części zamiennych uzyskanych z demontażu
- gromadzić selektywnie niektóre elementy pojazdów i przygotowywać je do transportu do specjalistycznych przedsiębiorstw zajmujących się recyklingiem: karoserii samochodowych, przepracowanych olejów, płynów hamulcowych i chłodniczych, akumulatorów, opon, itp.

Zakłada się, że roczna wydajność dobrze prosperującej stacji powinna kształtować się na poziomie około 1200–1500 szt/rok. Orientacyjny koszt netto podstawowego wyposażenia technicznego stacji kształtuje się na poziomie 1 200 000 zł (około 250 000 euro).

Obowiązujące uregulowania prawne zakazujące składowania opon na składowiskach po dniu 1 stycznia 2003 r. oraz obowiązki producentów związane z opłatą produktową wymusiły zwiększenie stopnia wykorzystania opon zużytych. Mogą być one ponownie wykorzystywane poprzez bieżnikowanie, zagospodarowanie produktów z przeróbki mechanicznej i chemicznej oraz spalanie z wykorzystaniem energii. Pomimo istniejących w kraju możliwości technicznych do realizacji poszczególnych kierunków wykorzystania odpadowych opon, są duże trudności z pozyskaniem surowca, ze względu na brak systemu zbiórki opon.

Decyzję Starosty Skierniewickiego na odbiór zużytych lub nienadających się do użytkowania pojazdów (włączając maszyny pozadrogowe), odpadów z ich demontażu, przeglądu i konserwacji oraz zużytych opon posiada firma „WIMA”, która dzierżawi od Zakładu „FUMOS” w Skierniewicach halę magazynową o powierzchni 2000 m². Odzysk zużytych opon prowadzi także na terenie gminy firma Jana Dudy, Handel Hurtowy, Obwoźny-Transport, IMPORT-EXPORT.

Baterie i akumulatory

Należy usprawnić sposób zbiórki baterii i akumulatorów, w szczególności z rozproszonych miejsc ich powstawania. Podmioty wprowadzające na rynek ww. produkty mają obowiązek ich odzysku. Egzekwowany jest on poprzez zastosowanie opłaty produktowej i depozytowej. Zaleca się aby wyeksploatowane akumulatory i baterie pochodzące od instytucjonalnych producentów tego typu odpadów były przyjmowane w GPZO, a następnie transportowane do zakładów zagospodarowania odpadów lub bezpośrednio do odbiorców zajmujących się przeróbką tego typu odpadów.

Odpady ropopochodne

Całość przedsięwzięć związanych ze zbiórką i zagospodarowaniem olejów przepracowanych powinna być koordynowana i kontrolowana na szczeblu wojewódzkim w celu zapewnienia jednolitości systemu. Samorząd wojewódzki wspólnie z przedstawicielami gmin powinien ustalić standard gminnych punktów zlewu olejów odpadowych-przepracowanych będących elementem GPZO.

W przypadku wystąpienia trudności z lokalizacją punktu zlewu, jego rolę pełnić może stacja paliwowa. Władze gminy powinny w takiej sytuacji zawrzeć porozumienie z właścicielem stacji, w celu uzgodnienia warunków współpracy. Stacje paliwowe, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn. 28 października 2002r. Dz.U. Nr. 188 poz. 1575, zwolnione są z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbiórkę i transport olejów odpadowych-przepracowanych. Rozważyć można również zawarcie porozumienia gminy z innymi podmiotami gospodarczymi (np. warsztatem samochodowym, myjnią samochodową itp.) na prowadzenie gminnego punktu zlewu.

Opakowania po środkach ochrony roślin, jak również przeterminowane środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności (bardzo toksyczne i toksyczne), należące do odpadów niebezpiecznych

Zbiórka i zagospodarowanie tego typu odpadów jest określone w ustawie o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. nr 63, poz. 638 z 2001 r.) oraz ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej i depozytowej (Dz. U. nr 63 z 2001 r.) Z treści tych ustaw wynika, że producent bądź importer środków niebezpiecznych jest zobowiązany do ustalenia kaucji w zakresie 10-30% wartości środka niebezpiecznego zawartego w opakowaniu. Zwrot kaucji jest możliwy po dostarczeniu opakowania, a koszt odbioru od sprzedawcy jest w zakresie obowiązków producenta, bądź importera. Niezastosowanie się do tych przepisów podlega karze grzywny. Instytucją sprawującą nadzór nad tymi przepisami jest Inspekcja Handlowa. Na dzień dzisiejszy brak danych, czy system poboru kaucji i odbioru opakowań został wdrożony.

Dodatkowo w projektowanym systemie gospodarki odpadami przewiduje się możliwość dostarczenia przez mieszkańców tego typu odpadów do GPZO.

3. Zbiórka odpadów budowlanych

Do zbierania i transportu odpadów budowlanych (tj. gleba i grunt z wykopów, kamienie i żwir, odpady obojętne, odpady materiałów i elementów budowlanych i drogowych) należy zobowiązać firmy budowlane i rozbiórkowe posiadające stosowne zezwolenia na prowadzenie tego typu działalności. Przy planowaniu nowych inwestycji budowlanych należy określić miejsce przeznaczenia ziemi z wykopów oraz warstwy urodzajnej. Tego typu odpady, pod warunkiem, iż nie zawierają substancji niebezpiecznych, powinny być

wykorzystywane do kształtowania powierzchni ziemi w granicach terenu, lub też poza jej granicą ze wskazaniem miejsca depozycji.

Nie przewiduje się punktu gromadzenia tego typu odpadów na terenie gminy. Natomiast system odbioru i przetwarzania odpadów budowlanych w celu umożliwienia ich recyklingu będzie zorganizowany w oparciu o punkt o zasięgu regionalnym.

Pojedynczy mieszkaniec gminy w przypadku remontu, rozbiórki lub budowy będzie mógł „na telefon” zamówić pusty kontener na gruz. Po jego napełnieniu znów „na telefon” nastąpi odbiór kontenera przez uprawnioną firmę, na koszt mieszkańca.

4. Pozyskiwanie odpadów ulegających biodegradacji

Kompostowanie odpadów organicznych jest metodą opartą na naturalnych procesach biochemicznych, zachodzących w glebie. W efekcie procesu kompostowania otrzymuje się materiał stanowiący cenny nawóz. Kompostowanie jest najbardziej ekologiczną metodą utylizacji odpadów stałych, gdyż eliminuje niekorzystne skutki, jakie mają miejsce w technologii unieszkodliwiania odpadów na składowiskach a także w technologii spalania. Warunkiem prawidłowego procesu kompostowania i uzyskania kompostu o dobrych celach użytkowych jest wstępna segregacja odpadów. Najkorzystniej, gdy odbywa się ona u źródła ich powstawania – w gospodarstwach domowych. Obecnie kompostuje się głównie odpady zielone i organiczne wydzielone z masy odpadów komunalnych.

Zgodnie z KPGO zakłada się, że na terenach wiejskich odpady tego typu będą kompostowane w kompostownikach przydomowych i wykorzystywane na własne potrzeby. Do kompostowania nadają się odpady kuchenne pochodzenia roślinnego, odpady zielone oraz odpady spożywcze pochodzenia zwierzęcego i produkty spożywcze przetworzone, które również będą poddawane procesowi kompostowania.

System pozyskiwania tego typu odpadów od ludności oparty powinien być na specjalnej konstrukcji pojemnikach kompostowych, w których występuje możliwość przetwarzania odpadów. Pojemniki takie posiadają 120 lub 240 litrów pojemności i są wykonane z polietylenu wysokiej jakości. Kontenery dla tego procesu mogą być wykonane również z drewna i posiadać otwory wentylacyjne na dole i na górze. W małych jednostkach osadniczych może być stosowana technologia kompostowania odpadów organicznych w przyzmacz o wysokości do 4 m. Odpady powinny być przerzucane w celu napowietrzania.

W działaniach długookresowych (po roku 2007) można przeprowadzić rozmowy z organizacjami rolników w celu urządzenia lokalnych kompostowni, w postaci płyt o powierzchni utwardzonej, z doprowadzeniem energii elektrycznej i kanalizacją odcieków, okresowo obsługiwane przewoźnym sprzętem. Kompostownie te będą mogły przyjmować odpady zielone z rolnictwa oraz odpady ulegające biodegradacji z odpadków domowych, a także osady ściekowe z lokalnych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych. Okresowo, w miarę potrzeby, na teren kompostowni mógłby być dostarczany sprzęt – przewracarka do formowania przyzmacz i przewracania kompostu i zespół czyszczący składający się z rozdzielacza pneumatycznego (usuwanie skrawków folii) oraz sita bębnowego. Gotowy kompost byłby odbierany przez rolników na własne potrzeby.

5. Pozyskiwanie komunalnych osadów ściekowych

Komunalne osady ściekowe z uwagi na dużą zawartość składników biogenych są odpadami ulegającymi biodegradacji, których nie powinno się deponować na składowiskach lecz wykorzystywać rolniczo, ale nie bezpośrednio do gleby. Osady ściekowe powstające na oczyszczalniach ścieków powinny być, zgodnie z PPGO, wykorzystywane do wytwarzania kompostu wspólnie z innymi odpadami organicznymi, jak kora, trociny, zrębki.

W gospodarstwach nie podłączonych do sieci kanalizacyjnej należy zapewnić, odpowiednie zbiorniki do gromadzenia ścieków. Każde gospodarstwo nie objęte systemem sieci

kanalizacyjnej powinno podpisać z uprawnioną do tego typu usług firmą umowę na ich cykliczny odbiór i wywóz w miejsce do tego przeznaczone.

Gmina ma obowiązek założenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i kontroli częstotliwości ich opróżniania. Ma też obowiązek prowadzenia ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych.

Cel 2: Wspomaganie prawidłowego postępowania z odpadami

Kierunek 1: Edukacja ekologiczna

Tak jak to zostało zapisane w planach wyższego szczebla należy prowadzić ciągłą akcję edukacyjną skierowaną do mieszkańców i przedsiębiorców. W tym celu przewiduje się prowadzenie ciągłej akcji informacyjnej przez urząd gminy dotyczącej prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi oraz zasad podpisywania umów z jednostkami odbierającymi odpady.

Konieczna jest również edukacja urzędników w zakresie przestrzegania postanowień uchwały o utrzymaniu porządku i czystości w gminie.

Najlepiej rozpoczynać edukację od dzieci w szkole. Można tutaj zaproponować przykładowe działania edukacyjne dla szkół:

1. Zorganizowanie konkursu ekologicznego „Segreguj odpady”, który byłby skierowany do szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy. Jest to forma aktywizowania dzieci i młodzieży, ale również ich rodzin i znajomych na rzecz prawidłowego gospodarowania odpadami w domu.

Kołem napędowym konkursu powinna być rywalizacja pomiędzy poszczególnymi szkołami czy klasami, a efektem nagrody ufundowane przez Wójta gminy. Dodatkowym sponsorem może być np. firma recyklingowa, która będzie na bieżąco odbierała odpady i wspierała merytorycznie nauczycieli i organizatorów. Edycje konkursu można organizować rokrocznie.

2. Międzyszkolny konkurs na projekt aktywizowania społeczności lokalnych na rzecz racjonalnego gospodarowania odpadami. Projekt polega na zorganizowaniu konkursu wśród dzieci na zaprojektowanie i wdrożenie konkretnego działania z zakresu gospodarki odpadami np. w osiedlu, wsi, szkole. Mogą to być festyny, happeningi, wycieczki do zakładów unieszkodliwiających odpady.
3. Projekt wdrożenia właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, który polegać będzie na:
  - przeszkoleniu nauczycieli oraz przedstawicieli społeczności gminy w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
  - zorganizowaniu seminarium (lub zapewnieniu uczestnictwa) dla tych osób,
  - przeprowadzeniu kampanii informacyjno-edukacyjnej przez grupę osób przeszkolonych,
  - druku i rozpowszechnianiu folderów i plakatów.

Efektom mogą być pomysły praktycznej realizacji zbiórki odpadów niebezpiecznych.

W *Załączniku nr 10* zamieszczono inne materiały edukacyjne.

Cel 3: Zorganizowanie obiektów czasowego przetrzymywania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Kierunek 1: Organizacja gminnego punktu zbiórki odpadów (GPZO)

Zadanie dla gminy Skierniewice:

Zgodnie z PPGO planuje się zorganizowanie gminnych punktów zbiórki odpadów (GPZO). Są one także przewidziane dla gminy Skierniewice. Dla południowej części gminy w Julkowie (przy składowisku odpadów) i dla północnej części na granicy z gminą Maków. Do takiego punktu mieszkańcy będą mogli przynosić-dowozić, przeważnie bezpłatnie, różnego rodzaju odpady z gospodarstw domowych, w tym także odpady opakowaniowe. Teren GPZO powinien mieć ok. 2500 m², musi być ogrodzony i strzeżony. Jego powierzchnia musi być wybetonowana. Na terenie punktu powinien znajdować się niewielki parking oraz budynek, w którym będą znajdować się pomieszczenia administracyjne oraz portiernia. Punkt musi być wyposażony w kontenery na: baterie, opakowania po farbach i olejach, lampy jarzeniowe, opakowania aerosolowe, przeterminowane leki. Na terenie punktu można także wydzielić pomieszczenie na odpady chemiczne. Powinien znajdować się tu także placik na odpady wielkogabarytowe i odpady z ogrodów. Punkt zbiórki odpadów może stanowić ważne centrum odzysku surowców wtórnych, dlatego powinien być również wyposażony w szereg pojemników na: szkło białe, szkło kolorowe, tworzywa sztuczne, papier i tekturę, odpady tekstylne.

Czasowo byłyby tu także składowane odpady wielkogabarytowe i niebezpieczne.

Kierunek 2: Włączenie w regionalny system gospodarki odpadami

Zadania dla gminy Skierniewice:

1. Nawiązanie współpracy międzygminnej w zakresie gospodarowania odpadami

Zgodnie z PPGO centralny punkt gospodarki odpadami dla całego powiatu umiejscowiony będzie w Julkowie, na terenie gminy Skierniewice.

Według powiatowego planu gospodarki odpadami projektowany system będzie obejmował wszystkie gminy powiatu skierniewickiego. Wskazane jest zawiązanie porozumienia o współdziałaniu w zakresie gospodarki odpadami z innymi jednostkami terytorialnymi, w tym także z powiatem skierniewickim grodzkim. W PPGO planuje się, że powstaną tutaj:

- GPZO w gminach
- Stacja przeładunkowa w rejonie składowiska odpadów w Julkowie
- Nowa kwatera składowiska odpadów w Julkowie.

Liczba mieszkańców powiatu wynosi obecnie niecałe 39 tys., co razem z miastem Skierniewice daje ok. 88 tys. ludzi. Za minimalną wielkość zaludnienia obsługiwaną przez regionalne systemy gospodarki odpadami uznaje się 100-150 tys. W przypadku mniejszej liczby ludności wyższe będą koszty usuwania odpadów ponoszone przez mieszkańców.

W chwili obecnej rada gminy Skierniewice, na której terenie znajduje się składowisko, podjęła uchwałę o dalszej eksploatacji składowiska i jego rozbudowie. Także w przeglądzie ekologicznym obiektu znalazł się wniosek o dalszym jego funkcjonowaniu do 2018 r.

Gmina Skierniewice bierze pod uwagę następujące kierunki działania pozwalające na dalsze korzystanie ze składowiska w Julkowie:

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- Zapewnienie zgodnej z wymogami prawa eksploatacji pierwszej kwatery składowiska.
- Wybudowanie i eksploatacja drugiej kwatery. Możliwe tu są dwie formy organizacyjne realizacji tego przedsięwzięcia:
  - utworzenie wspólnie z gminą spółki, w której gmina obejmie udziały w zamian za wniesione tereny, a wybrany oferent obejmie udziały w zamian za poniesione nakłady inwestycyjne. W lipcu 2002 opracowany został na zlecenie Zarządu Miasta Skierniewice operat szacunkowy „Wkład niepieniężny Gminy Miasta Skierniewice do spółki z o.o., która będzie utworzona na wspólnym majątku składowiska w Julkowie z gminą Skierniewice”. Ustalono wartość wkładu niepieniężnego (aportu) w wysokości 912 265 zł., na który składają się:
    - dokumentacja projektu przyłącza elektrycznego monitoringu lokalnego wód podziemnych oraz dokumentacji technicznej i prac projektowych (kwatera+raport)
    - działka nr 86
    - lokale służbowe
    - budynek stanowiący własność ZGK
    - budynek stanowiący własność Miasta
    - maszyny i urządzenia ZGK
    - maszyny i urządzenia będące własnością Miasta
  - wdzierżawienie od gminy terenów w zamian za czynsz dzierżawny.
- Podjęcie starań związanych z opracowaniem systemu recyklingu odpadów i jego wdrożenie.

2. Modernizacja i rozbudowa składowiska odpadów w Julkowie

W roku 2001 firma „ARKA KONSORCJUM” S.A. z Poznania opracowała na zlecenie ZGK Skierniewice koncepcję rozbudowy składowiska odpadów komunalnych w Julkowie, według której przewiduje się:

- zaadoptowanie dla potrzeb składowiska kwatery zachodniej wyrobiska o powierzchni około 2 ha
- uporządkowanie eksploatowanej obecnie kwatery
- budowę niezbędnych dróg dojazdowych
- budowę zaplecza w minimalnym zakresie, niezbędnym dla prawidłowego funkcjonowania składowiska z doprowadzeniem wody, energii elektrycznej,
- założenie pasów zieleni wokół składowiska.

Do chwili obecnej nie wykonano żadnych prac przewidywanych w w/w opracowaniu.

Składowisko jest obecnie eksploatowane nie prawidłowo. Wojewoda Łódzki wydał decyzję w sprawie dostosowania składowiska do wymogów przepisów ochrony środowiska do dnia 31.12.2005 r. (SR.VI.6622-d/24/2004, *Załącznik nr 6b*) i zobowiązał Zakład Gospodarki Komunalnej w Skierniewicach do:

- wykonania dodatkowych otworów obserwacyjnych do kontroli jakości wód podziemnych na kierunku spływu wód w odległości około 50-70 m. od granic składowiska
- wyposażenia składowiska w wagę
- wyposażenia składowiska w brodzik dezynfekcyjny
- wyposażenia składowiska w repery geodezyjne
- wykonania pasa zieleni o minimalnej szerokości 10 m

- wyposażenia składowiska w system drenażu zboczy.

Kierunek 3: Rekultywacja terenów zdegradowanych

Zadania dla gminy Skierniewice:

1. Bieżąca kontrola i likwidacja dzikich wysypisk odpadów

Dziki wysypiska śmieci stanowią zagrożenie dla walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy. Często zawierają odpady niebezpieczne m.in. azbest, opakowania po olejach i nawozach. Toksyczne substancje są wymywane do gleby i przedostają się do wód gruntowych. Zdarza się, że biogaz powstający na dzikich wysypiskach powoduje samozapłon śmieci i pożary lasu.

Kontrola i likwidacja dzikich wysypisk śmieci należy do zadań własnych gminy. Władze gminy powinny zastosować takie rozwiązania, aby mieszkańcom nie opłacało się wywozić śmieci do lasu.

Dotowanie usuwania odpadów komunalnych z pewnością będzie tańsze od kosztów likwidacji dzikich wysypisk śmieci. Należy uświadomić mieszkańcom, że wywożąc śmieci do lasu narażają własną gminę na wydatki związane z ich usuwaniem.

Gmina ma obowiązek założenia i prowadzenia wykazu terenów pogórnich, zdegradowanych i przeznaczonych do rekultywacji.

2. Rekultywacja I kwatery składowiska w Julkowie

Eksploatowana obecnie kwatery wschodnia zapełniona jest niemal całkowicie. W procesie jej zamykania wykonane powinny być prace rekultywacyjne w sposób zabezpieczający składowisko odpadów przed jego szkodliwym oddziaływaniem na wody powierzchniowe i podziemne, integrujący obszar składowiska odpadów z otaczającym środowiskiem oraz umożliwiający obserwację jego wpływu na środowisko. Wymagać to będzie opracowania oddzielnego projektu rekultywacji.

Rekultywacja to długotrwały proces, w trakcie którego zniszczone tereny przywracane są dla środowiska jako tereny ponownie użyteczne. Rekultywacja to nie tylko realizacja projektowanych zabiegów technicznych i biologicznych, lecz także ciągła kontynuacja działań, aż do momentu uznania, że teren może być zagospodarowany zgodnie z przeznaczeniem. Proces naprawczy może trwać, w niektórych przypadkach, nawet kilkanaście lat. Przez te lata niezbędny jest stały monitoring efektów rekultywacji oparty o analizy laboratoryjne, obserwacje stanu szaty roślinnej oraz obserwacje bezpieczeństwa geotechnicznego składowiska.

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz.U. 02.220.1858 z dnia 19.12.2002 r.) monitoring w fazie poeksploatacyjnej polegać ma na:

- badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na terenie składowiska lub poza nim (stacja meteorologiczna reprezentatywna dla lokalizacji składowiska),
- pomiarze poziomu wód podziemnych, kontroli osiadania powierzchni składowiska odpadów w oparciu o ustalone repery,
- badaniu parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych, podziemnych i gazie składowiskowym.

Jeżeli chodzi o wody to monitoruje się następujące parametry wskaźnikowe (przynajmniej raz na 6 miesięcy):

- odczyn (pH)

- przewodność elektrolityczną właściwą
- ogólny węgiel organiczny (OWO)
- zawartość metali ciężkich
- sumę wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Jeżeli z wyników monitoringu prowadzonego przez 5 lat od zamknięcia składowiska wynika, że nie oddziałuje ono na środowisko, częstotliwość badań może być zmniejszona.

Ocena efektów rekultywacji podjętej po zakończeniu działalności składowiska powinna obejmować:

- kontrolę geodezyjną bryły składowiska
- kontrolę geotechniczną
- ocenę wyglądu estetycznego obiektu i terenów przyległych
- sprawdzenie występowania samozapłonów i rozlewisk w otoczeniu obiektu
- ocenę uciążliwości zapachowej
- ocenę zanieczyszczenia wód gruntowych na podstawie danych pochodzących z sieci monitoringu, wyniki badań należy porównać z danymi pochodzącymi z piezometrów usytuowanych na kierunku dopływu wód gruntowych w rejon składowiska, wskazane jest również odniesienie wyników badań do warunków organoleptycznych i fizyko-chemicznych, jakim powinna odpowiadać woda do picia
- ocenę stanu zabudowy biologicznej, co związane jest częściowo z weryfikacją projektu rekultywacji, m.in.: określenie stopnia zadarnienia powierzchni, rodzaju i gatunków roślin i ocenę ich wyglądu.

Pozytywna opinia musi dotyczyć wszystkich wymienionych elementów. W przypadku negatywnej oceny któregośkolwiek z nich konieczne jest ustalenie przyczyn nieprawidłowości. Ocena efektów rekultywacji powinna mieć formę zwięzłego raportu.

6.3. Działania w sektorze gospodarczym

Odpady z sektora gospodarczego powinny być zagospodarowywane przez ich wytwórców w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami. Odpady powinny być wykorzystywane we własnym zakresie. W przypadku gdy wykorzystanie odpadów na terenie zakładu jest niemożliwe, ze względu na przyczyny technologiczne, ekologiczne czy specyfikę odpadów, mają być przekazywane do odzysku podmiotom posiadającym zezwolenie na ich odzysk. Te odpady, których nie będzie możliwości odzyskać zostaną dalej przekazane odbiorcom posiadającym specjalistyczne instalacje do ich unieszkodliwienia, działającym w oparciu o decyzje właściwych terenowych organów administracji.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest także minimalizacja wytwarzania odpadów w tym sektorze. Służą temu następujące przedsięwzięcia:

- optymalizacja gospodarki magazynowej (kontrola zapasów i pozostałości surowców, szkolenia załogi, segregacja odpadów, eliminacja źródeł wycieków i rozlewów)
- modyfikacja urządzeń m.in. poprzez zmiany procesu technologicznego, zastosowanie najlepszej dostępnej technologii (BAT), unowocześnienie procesów technologicznych
- instalowanie systemów zamkniętych (recykling i ponowne użycie)
- wprowadzanie w zakładach produkcyjnych zasad tzw. „czystszej produkcji”. Idealem CP jest produkcja bezodpadowa
- wprowadzanie systemu zarządzania środowiskowego według norm ISO serii 14000.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

---

7. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia/zadania	Okres realizacji							
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	Osiągnięcie poziomu 100% zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych z gospodarstw domowych poprzez pokrycie działalnością firm wywozowych 100% obszaru gminy. Kontrola zawierania umów na wywóz i ich przestrzegania.								
2	Zobowiązanie firm posiadających zezwolenie Wójta do prowadzenia ewidencji zawieranych umów i przekazywania ich do Urzędu Gminy w okresach półrocznych wraz z informacją o ilości i sposobie zagospodarowania odebranych odpadów.								
3	Aktualizacja regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie Skierniewice								
4	Budowa i organizacja GPZO na terenie gminy (na terenie składowiska w Julkowie, na granicy z gminą Maków)								
5	Zamknięcie i rekultywacja I kwatery składowiska odpadów w Jukowie								
6	Wspomaganie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych poprzez porozumienie z firmą ReKoPol z Warszawy								
7	Organizacja zbiórki selektywnej odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych i ich czasowe magazynowanie w GPZO. Zawarcie umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych.								
8	Przedłużenie i rozszerzenie umowy na odbiór zwłok zwierzęcych z Zakładem Utylizacji w Olszówce								

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

9	Złożenie wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (azbest, PCB i in.)		Do dnia 31.03.za poprzedni rok kalend.							
10	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i kontrola częstotliwości ich opróżniania									
11	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola sposobu i częstotliwości pozbywania się komunalnych osadów ściekowych									
12	Założenie wykazu terenów pogórnicznych, zdegradowanych, przeznaczonych do rekultywacji									
13	Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk									
14	Kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej									
15	Wprowadzenie szkoleń dla pracowników UG, doposażenie w niezbędny sprzęt informatyczny i oprogramowanie, rozwój i stworzenie nowych wydziałów gospodarki odpadami ze zwiększonym zakresem obowiązków i kompetencji									
16	Wdrożenie kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych w Julkowie bez udziału środków finansowych gminy									

8. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Z nowego prawodawstwa krajowego wynika, że unieszkodliwianiu poddaje się tylko te odpady, z których wcześniej wysegregowano odpady nadające się do odzysku. Odpady, które nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwianiu w miejscu powstania, powinny być (uwzględniając najlepszą dostępną technikę i technologię) przekazane do najbliższej położonych miejsc, gdzie takie instalacje znajdują się (tzw. zasada bliskości).

Poziom gminy:

- zagospodarowanie lokalne części odpadów mineralnych np. do utwardzenia dróg
- kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach
  - kompostowanie osadów ściekowych przy oczyszczalniach ścieków
  - zbiórka odpadów zmieszanych
  - zbiórka odpadów opakowaniowych „u źródła”
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w GPZO i w systemie akcyjnym
  - zbiórka i czasowe magazynowanie odpadów w GPZO

Poziom powiatu:

- stacja przeładunkowa odpadów (SPO) w Julkowie
  - wtórne sortowanie odpadów
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Julkowie (nowa kwatery)

Poziom wojewódzki:

- zagospodarowanie regionalne odpadów czasowo magazynowanych:
  - odpady niebezpieczne*
  - budowlane*
  - opony*
- odpady opakowaniowe od recyklerów, których nie udało się wykorzystać do recyklingu materiałowego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Poniżej przedstawiono projektowany sposób zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy Skierniewice w roku 2007 i 2011 w tabeli i na wykresie.

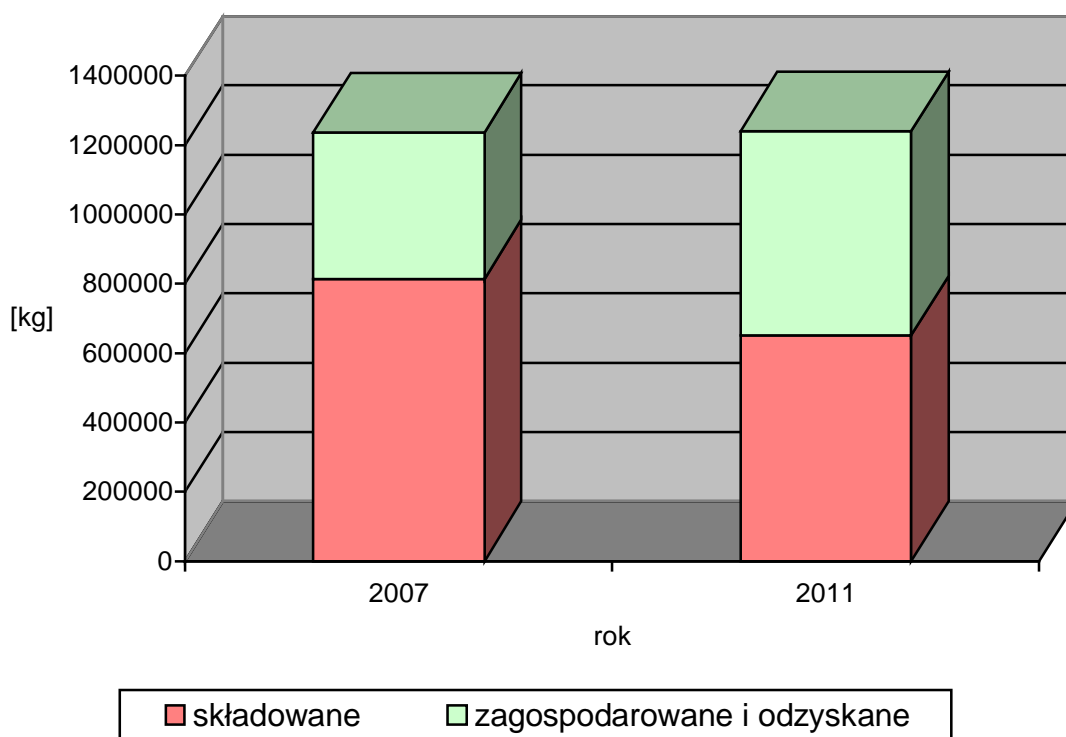
Tabela nr 20. Optymalne zagospodarowanie odpadów komunalnych [kg].

Lp	Strumień odpadów	2007 r.			2011 r.		
		wytwo- rzone	składo- wane	odzysk	wytwo- rzone	składo- wane	odzysk
1	ul. biodegradacji	227204	-	227204	227 067	-	227067
2	opakowaniowe	206774	103387	103387	202914	71020	131894
3	niebezpieczne	13306	9979	3327	13286	5314	7972
4	wielkogabarytowe	100800	70560	30240	100650	50325	50325
5	budowlane	268800	210600	67200	286047	114419	171628
6	mineralne+fr.pop.	317655	317655	-	311009	311009	-
7	pozostałe ^{*)}	101136	101136	-	98638	98638	-
Razem kg			813317	422357		650725	588880
			66%	34%		53%	47%

*) pozostałe: tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe), tekstylia, szkło (nieopakowaniowe), metale

***) zagospodarowane we własnym zakresie

Wykres nr 4. Optymalne zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Skierniewice w latach 2007 i 2011

9. ZARZĄDZANIE GOSPODARKĄ ODPADAMI W GMINIE

Instrumentem zarządzania gospodarką odpadową jest gminny plan gospodarki odpadami. Wójt sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska na terenie gminy. Może on upoważnić pracowników podległego mu urzędu gminnego lub funkcjonariuszy straży gminnych do wykonywania funkcji kontrolnych z prawem wstępu przez całą dobę na teren nieruchomości, na której jest prowadzona działalność gospodarcza, w godzinach 6-22 na pozostały teren i przeprowadzenia badań, żądania informacji, wzywania i przesłuchania osób, żądania okazania dokumentów. Wójt jest uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciwko przepisom ochrony środowiska. Może, w trybie decyzji, nakazać posiadaczowi odpadów ich usunięcie z miejsc nie przeznaczonych do składowania lub magazynowania i wskazać sposób wykonania decyzji.

Instrumentem gospodarowania odpadami w gminie jest gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służący wspieraniu przedsięwzięć w tej dziedzinie na terenie gminy. Środki tego funduszu mogą być przeznaczane na:

- realizację zadań związanych z gospodarką odpadami
- wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom
- realizowaniu zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych.

Wykaz spraw w dziedzinie gospodarowania odpadami do rozstrzygnięcia decyzją wójta gminy:

- nakazanie z urzędu usunięcia odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania
- zezwolenie na prowadzenie przez podmioty inne niż gminne jednostki organizacyjne działalności polegającej na usuwaniu, wykorzystaniu lub unieszkodliwianiu odpadów komunalnych
- opiniowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi przedsiębiorstw, prowadzących instalację jeżeli wytwarza rocznie do 1 tony odpadów niebezpiecznych oraz nie prowadzących instalacji, jeżeli wytwarza rocznie od 100 kg do 1 tony odpadów niebezpiecznych.

Formą nadzoru administracyjnego nad wytwarzaniem odpadów jest obowiązek przedkładania informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania nimi:

- prowadzącego instalację, jeżeli wytwarza rocznie od 5 do 5 tys. ton odpadów innych niż niebezpieczne
- nie prowadzącego instalacji, jeżeli wytwarza rocznie do 100 kg odpadów niebezpiecznych.

Informacje takie przedkładane są wojewodzie lub staroście właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania odpadów. Wytwarzanie odpadów bez wymaganego pozwolenia lub decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi albo bez złożenia wymaganej informacji o wytwarzanych odpadach jest zagrożone karą grzywny lub aresztu (art. 351, ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach) orzekaną w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

W celu umożliwienia gminie wywiązywania się z przypisanych jej zadań została ona wyposażona w instrumenty władcze. Przepisy gminne są prawem powszechnie obowiązującym, ale tylko na terenie jednej gminy. Podejmowane uchwały cechować musi zróżnicowanie odpowiadające wszystkim wyróżnikom gminy, mającym wpływ na zakres i sposób realizacji zadań gospodarki odpadami komunalnymi. Uprawnienie w zakresie stanowienia o postępowaniu z odpadami komunalnymi przyznane zostało przepisami art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Każda gmina może, powołując się na te przepisy, ustanawiać własne prawo obowiązujące na jej terenie, w zakresie:

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości
- rodzaju urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, a także zasad ich rozmieszczania
- częstotliwości, zasad i sposobu usuwania odpadów komunalnych z nieruchomości oraz z innych terenów przeznaczonych do użytku publicznego.

Istnieje ustawowy obowiązek zasięgnięcia opinii właściwego państwowego terenowego inspektora sanitarnego przed podjęciem uchwały w przedmiocie wyżej wymienionych spraw.

Nowoczesne gospodarowanie odpadami komunalnymi wymaga regionalizacji obsługi komunalnej odpowiednio do wielkości lub przepustowości urządzeń komunalnych takich jak składowiska, spalarnie, stacje przeładunkowe.

Potrzeba integrowania gospodarki odpadami szczególnie ostro zarysowuje się w małych i słabo zurbanizowanych gminach. Przepisy ustawy o samorządzie terytorialnym dają gminom prawo dobrowolnego zrzeszania się w związki komunalne lub zawieranie porozumień komunalnych. Związki komunalne posiadają osobowość prawną i wykonują zadania publiczne we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, jako odrębne podmioty.

W celu prawidłowego wdrożenia aspektów planu gospodarki odpadami konieczne jest:

- wprowadzanie programów szkoleniowych dla pracowników administracji lokalnej w celu zwiększenia ich kompetencji w wykonywaniu zadań z zakresu gospodarki odpadami
- szkolenie pracowników administracji i radnych gminy w zakresie zarządzania gospodarką odpadami
- wyznaczenie wydziałom odpowiedzialnym za gospodarkę odpadami nowych zadań, takich jak rozwój, planowanie i wdrażanie nowych systemów zbierania odpadów, zgodnych z wymogami planu.

10. KOSZTY REALIZACJI PLANU I HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Jednym z elementów rozpatrywanych w ramach niniejszego planu są koszty.

Przy oszacowaniu kosztów poszczególnych zadań posłużono się kosztami założonymi w planach wyższego szczebla.

Tabela nr 21. Jednostkowe koszty zbierania i transportu odpadów komunalnych w zab. zagrodowej (wg KPGO)

	Koszty wskaźnikowe		
	odpady zmieszane	frakcja „mokra”	frakcja „sucha”
zabudowa zagrodowa	50 + 0,50 zł/Mg/km	80 + 0,40 zł/Mg/km	90 + 0,60 zł/Mg/km

Tabela nr 22. Szacunkowe koszty gospodarki odpadami budowlanymi, wielkogabarytowymi i niebezpiecznymi (wg KPGO)

Rodzaj procesu	Wskaźnik kosztów odzysku i unieszkod. odpadów zł/Mg	Jednostkowy koszt zbiórki i wywozu zł/Mg
Odzysk i unieszkodliwianie odpadów budowlanych	122	50
Odzysk i unieszkodliwianie odpadów wielkogabarytowych	164	80
Odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych	636	200

W WPGO szacuje się, że koszt gminnego punktu zbiórki odpadów wyniesie około 70 tys. zł. W PPGO koszt ten został przyjęty na poziomie aż 500 tys. zł. co tłumaczone jest tym, że do GPZO dostarczane będą także odpady wielkogabarytowe, niebezpieczne i zbierane selektywnie. Poza tym z punktów tych będą mogli korzystać także mali i średni przedsiębiorcy z terenu gminy.

W PPGO oszacowano także koszt budowy stacji przeładunkowej odpadów na poziomie 160 tys. zł.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 23. Nakłady finansowe i źródła finansowania zadań dla gminy Skierniewice

l.p.	Zadanie	Nakłady inwestycyjne i źródła finansowania [tys. zł]								
		łącznie	2004		2005		2006		2007	
			Śr. własne	Fundusze UE, WFOS iGW i inne	Śr. własne	Fundusze UE, WFOS iGW i inne	Śr. własne	Fundusze UE, WFOS iGW i inne	Śr. własne	Fundusze UE, WFOS iGW i inne
1.	Budowa i organizacja 2 GPZO na terenie gminy	500	-	-	50	200	50	200	-	-
2.	Organizacja zbiórki selektywnej odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych i ich czasowe magazynowanie w GPZO.	20	-	-	10	10	-	-	-	-
3.	Likwidacja dzikich wysypisk i rekultywacja terenów zdegradowanych	20	10	-	10	-	-	-	-	-
4.	Kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej	10	-	-	5	5	-	-	-	-
5.	Wprowadzenie szkoleń dla pracowników UG, doposażenie w niezbędny sprzęt informatyczny i oprogramowanie, rozwój i stworzenie nowych wydziałów gospodarki odpadami ze zwiększonym zakresem obowiązków i kompetencji	10	-	-	2,5	2,5	2,5	2,5	-	-
	RAZEM	560	10	-	77,5	217,5	52,5	202,5	-	-
6.	Rekultywacja kwatery na składowisku odpadów komunalnych w Julkowie	3 000 <i>wykona wca ZGK Sp. z o.o.</i>	<i>750 – środki własne 2 250 – fundusze UE i inne kredyty</i>							
7.	Budowa stacji przeładunkowej (SPO) (udział gminy Skierniewice)	160 <i>koszt całk. wg PPGO</i>	<i>40 - środki własne gmin porozumienia (lata 2004-7) 120 - fundusze UE i inne kredyty (lata 2004-7)</i>							
8.	Budowa nowej kwatery na składowisku w Julkowie (udział gminy Skierniewice)	20 000 <i>koszt całk. wg PPGO</i>	<i>5 000 - środki własne gmin porozumienia (lata 2004-7) 15 000 – fundusze UE i inne kredyty (lata 2004-7)</i>							

W wytycznych Ministerstwa Środowiska dla planów gospodarki odpadami na szczeblu powiatów i gmin zapisane są następujące stwierdzenia.

1. Zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą „zanieczyszczający płaci”, wynikającą z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, wszystkie przyszłe koszty związane z wdrażaniem

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

- krótkoterminowego planu działania powinny być ponoszone przez użytkowników systemu gospodarki odpadami – posiadaczy odpadów, instytucje handlowe i publiczne, przedsiębiorstwa produkcyjne itp.
2. Gospodarka odpadami jest zadaniem, które powinno być wykonywane lub znajdować się pod stałą kontrolą władz publicznych (rady gmin/powiatu). W związku z powyższym władze publiczne powinny ustanowić i egzekwować sprawny mechanizm odzyskiwania kosztów, skłaniający użytkowników do finansowania systemu gospodarki odpadami w całości, lub przynajmniej w znacznej jego części. Sprawny mechanizm odzyskiwania kosztów może stanowić warunek powodzenia funkcjonowania systemu.
  3. Opłaty za użytkowanie systemu powinny pokrywać wszystkie koszty bieżące, włącznie z kosztami kapitałowymi, kosztami stałymi i kosztami eksploatacji oraz część kosztów ogólnych jednostki. Zebrana kwota powinna również pokrywać potrzeby inwestycyjne wymagane w celu odtworzenia potencjału np. zakup nowych pojemników lub pojazdów do wywozu w miejsce starych już wyeksploatowanych.
- Źródła finansowania inwestycji w gospodarce odpadami można podzielić na trzy grupy:
- publiczne** – np. pochodzące z budżetu państwa, miasta lub gminy lub pozabudżetowych inwestycji publicznych,
  - prywatne** – np. z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych,
  - prywatno-publiczne** – np. ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy.

Możliwe jest łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prywatne.

W *Załączniku nr 11* przedstawiono informację o Funduszach Strukturalnych, Funduszu Spójności, zasadach EkoFunduszu i NFOŚiGW

Poza tym informacje na temat możliwości dofinansowania można znaleźć na stronach internetowych m.in. takich instytucji:

NFOŚiGW – www.nfosigw.gov.pl

WFOŚiGW w Łodzi – www.wfosigw.lodz.pl

Urząd Marszałkowski w Łodzi – www.lodzkie.pl

EKOFUNDUSZ – www.ekofundusz.org.pl

BOŚ S.A. – www.bosbank.pl

11. MONITORING I OCENA WDRAŻANIA PLANU

System monitoringu realizacji planu składa się z trzech elementów:

- monitoringu środowiska,
- gminnego planu gospodarki odpadami,
- społecznego (odczucia i skutki).

Przebieg realizacji gminnego planu gospodarki odpadami musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). Monitoring ten ma istotne znaczenie informacyjne. Jego głównym celem jest usprawnienie procesów zarządzania gminnym planem.

Zarządzanie to dotyczy zarówno działań bieżących, jak i okresowo dokonywanych ocen i aktualizacji celów i priorytetów.

11.1. Monitoring środowiska

Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te są podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W takim ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem oceny efektów realizacji programu ochrony środowiska (w rozumieniu osiągnięcia celów).

Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.

Planowane zmiany systemu monitoringu środowiska będą wymagały istotnego wzmocnienia osobowego oraz technicznego. Zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska w województwie łódzkim (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

11.2. Monitoring planu gospodarki odpadami

Realizacja tej części zadań składa się z oceny:

- osiągnięcia celów ekologicznych,
- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

Monitoring osiągania celów ekologicznych i realizacji zadań

Wykorzystuje się tu wyniki monitoringu środowiska, a także oceny poznawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów Planu są:

- odsetek redukcji zagrożeń lub skali korzystania ze środowiska (np. emisji zanieczyszczeń lub % redukcji zużycia zasobów naturalnych), a także % wzrostu korzyści (np. wzrostu odzysku, wzrostu zasobów, wzrostu stopnia oczyszczenia, wzrost powierzchni

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

zrekultywowanych). Wartości te porównywane są z planowanymi odsetkami redukcji zagrożeń lub wzrostu korzyści,

- wskaźniki jednostkowe (np. ilość odpadów lub ścieków wytwarzanych przez 1 mieszkańca, ilość zużywanej wody oraz wartości liczbowe (np. liczba miejscowości stosujących zalecane rozwiązania, ilość wody odzyskanej i powtórnie wykorzystanej, ilość składowisk ogółem i posiadających stosowne zezwolenia i zabezpieczenia),
- liczba jednostek organizacyjnych przeprowadzających działania lub liczba działań (np. liczba jednostek, które wykonały obowiązujące plany, programy lub przeglądy, liczba działań kontraktowych).

Monitoring realizacji celów i zadań dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu i kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

Poniżej zaproponowano wskaźniki monitorowania planu, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela nr 24. Wskaźniki monitorowania planu

Lp.	Wskaźnik	
1	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych / 1 mieszkańca x rok	Mg/M/rok
2	Udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na składowisku	%
3	Stopień obsługi mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	%
4	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych wielkogabarytowych	Mg/M/rok
5	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych budowlanych	Mg/M/rok
6	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych niebezpiecznych	Mg/M/rok
7	Stopień odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	%
8	Stopień odzysku odpadów komunalnych wielkogabarytowych	%
9	Stopień odzysku odpadów komunalnych budowlanych	%
10	Stopień odzysku odpadów komunalnych niebezpiecznych	%
11	Stopień unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych	%
12	Udział odzyskiwanych surowców wtórnych w całkowitym strumieniu odpadów komunalnych	%
13	Nakłady inwestycyjne na gospodarkę odpadami	zł/rok

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z monitoringu środowiska. Informacje te powinny być opracowane przez odpowiednie służby. W oparciu o analizę wskaźników grupy będzie możliwa ocena efektywności realizacji planu gospodarki odpadami, a w oparciu o tą ocenę – aktualizacja planu.

Stopień realizacji zadań jest w pewnej części również oceną (samooceną) władz samorządowych w zakresie zarządzania gminnym planem gospodarki odpadami.

Elementy sprawozdawczości

Dokumenty na potrzeby ewidencji odpadów:

karta ewidencji odpadu prowadzona dla każdego rodzaju odpadu odrębnie

karta przekazania odpadu

W świetle obowiązujących przepisów do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji, zgodnie z katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych, obowiązany jest każdy posiadacz odpadów, z wyjątkiem osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych, nie będących przedsiębiorstwami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby. W przypadku odpadów komunalnych ewidencję muszą prowadzić wszystkie podmioty zajmujące się odbiorem, transportem oraz odzyskiem i unieszkodliwianiem.

Zbiorcze – roczne zestawienie danych opracowywane przez posiadacza odpadów prowadzącego ww. ewidencje odpadów obejmujące m.in.:

- rodzaj i ilość wytworzonych lub zebranych odpadów
- rodzaj i ilość odpadów poddanych odzyskowi
- rodzaj i ilość unieszkodliwionych odpadów
- zestawienie danych o instalacjach do odzysku i unieszkodliwiania
- zestawienie danych o składowiskach.

Zbiorcze zestawienie danych należy przekazywać Marszałkowi województwa w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy.

Wzory dokumentów oraz zakres danych określone są w rozporządzeniach wykonawczych do Ustawy o odpadach – Dz. U. nr 152 z 2001 r.

Roczne sprawozdania gmin i związków gmin informują o:

- rodzaju i ilości odpadów opakowaniowych zebranych przez gminę lub podmiot działający w imieniu gminy
- rodzaju i ilości odpadów opakowaniowych przekazanych przez gminę do odzysku i recyklingu
- wydatkach poniesionych z powyższych działań.

Roczne sprawozdania należy przekazywać Marszałkowi województwa i Wojewódzkiemu Funduszowi w terminie do 15 lutego za poprzedni rok kalendarzowy (Art. 35.1. Ustawy o obowiązkach przedsiębiorców Dz.U. Nr 63 z 2001 r.).

11.3. Monitoring społeczny

Poniżej zaproponowano wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA
GMINY SKIERNIEWICE

Tabela nr 25. Wskaźniki monitorowania społecznego planu.

L.p.	Wskaźnik	
1	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	%
2	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	liczba/opis
3	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych	liczba/opis

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z badań społecznych np. raz na 4 lata, które powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki.

Mierniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi, wynikającymi z badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska.

W oparciu o analizę wskaźników będzie możliwa ocena efektywności realizacji planu gospodarki odpadami, a w oparciu o tę ocenę aktualizacja planu.

12. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PLANU NA ŚRODOWISKO

Założone w planie gospodarki odpadami cele i podstawowe kierunki działań są zgodne z dyrektywami Unii Europejskiej, Polityką Ekologiczną Państwa, planami gospodarki odpadami wyższego szczebla. Planowane działania zmierzają do osiągnięcia celów ustalających zarówno terminy, jak i ilości odzyskiwanych, poddawanych recyklingowi, wykorzystanych i unieszkodliwianych odpadów.

Realizacja Planu będzie miała wpływ przede wszystkim na:

- zwiększenie stopnia obsługi mieszkańców w zakresie zbiórki odpadów zmieszanych do 95-100%
- zwiększenie odzysku odpadów opakowaniowych, poprzez system zbiórki selektywnej „u źródła”
- pozyskanie odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych poprzez GPZO
- kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji w kompostownikach przydomowych
- zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska na rzecz odzysku i recyklingu.

Realizacja planu gospodarki odpadami w gminie Skierniewice wpłynie w sposób zdecydowany na poprawę stanu środowiska, w szczególności w zakresie:

- ograniczenia degradacji gleb oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenia stopnia eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku objęcia zorganizowaną zbiórką całego strumienia odpadów komunalnych i komunalnopodobnych,
- ograniczenie udziału odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach,
- zmniejszenia powierzchni terenu potrzebnego do składowania odpadów.

Wprowadzenie systemu ewidencji i kontroli nad gospodarką odpadami spowoduje wyeliminowanie nieprawidłowości w sposobie postępowania z nimi.

W wyniku realizacji planu gospodarki odpadami możliwe jest także występowanie oddziaływań negatywnych. Z tego też względu należy zwrócić szczególną uwagę na procesy projektowania, a następnie wykonawstwo obiektów gospodarki odpadami, w tym i na poziom wykonywanych raportów o oddziaływaniu planowanych przedsięwzięć na środowisko i na poziom wydawanych pozwoleń zintegrowanych. Na etapie eksploatacji obiektów bardzo istotnym będzie zakres i poziom systemów monitorowania ich pracy.

W zakresie przeciwdziałania i minimalizacji wytwarzania odpadów przemysłowych, w tym zwłaszcza odpadów niebezpiecznych, kluczowe znaczenie będzie miało wdrożenie w przemyśle najlepszych dostępnych technik, wynikających z obowiązku uzyskania przez niektóre zakłady pozwoleń zintegrowanych oraz prowadzenia działalności z uwzględnieniem wymogów tzw. Najlepszej Dostępnej Techniki (ang. Best Available Technique - BAT), będące konsekwencją transpozycji do polskiego prawa unijnej Dyrektywy 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń (zwanej potocznie Dyrektywą IPPC).

13. STRESZCZENIE I PODSUMOWANIE

1. Odpady komunalne będą odbierane przez jednostki i przedsiębiorców posiadających odpowiednie zezwolenia. Na terenach nie objętych zorganizowaną zbiórką odpadów samorząd przeprowadzi kontrolę gospodarstw domowych i zarządców nieruchomości w celu osiągnięcia zadania objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym obiorem odpadów komunalnych.
2. Zorganizowana już na terenie gminy selektywna zbiórka odpadów komunalnych obejmująca: makulaturę, szkło, metale i tworzywa sztuczne w systemie „u źródła” będzie kontynuowana i wzmocniana. Dla tych odpadów zostanie zapewniony stały odbiór przez przedsiębiorców posiadających odpowiednie zezwolenia.
3. Zebrane w wyniku selektywnej zbiórki odpadów surowce wtórne będą sprzedawane przedsiębiorcom, zajmującym się ich zagospodarowaniem.
4. Ze względu na wymaganą redukcję zawartości składników ulegających biodegradacji w odpadach składowanych, która zależy od efektywności rozdziału odpadów komunalnych, proponuje się przydomowe wykorzystanie odpadów ulegających biodegradacji.
5. Na terenie gminy zostanie zorganizowana zbiórka odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym. Odbieranie i transport odpadów wielkogabarytowych i budowlanych, a także ich demontaż i obrót odpadami w celu odzysku najlepiej pozostawić przedsiębiorstwom spoza grupy przedsiębiorstw komunalnych. Jednocześnie Wójt gminy powinien zachować kontrolę nad działalnością tych przedsiębiorstw, w odniesieniu do zapewnienia powszechnych i kompletnych usług w zakresie usuwania odpadów.
6. Stworzenie gminnego punktu zbiórki odpadów GPZO umożliwi zbieranie wyselekcjonowanych odpadów z gospodarstw domowych i odpadów problemowych: niebezpiecznych, wielkogabarytowych.
7. Zgodnie z PPGO Gmina Skierniewice powinna zawiązać porozumienie o współdziałaniu w sferze gospodarowania odpadami z miastem Skierniewice i innymi gminami powiatu skierniewickiego i dążyć do tego aby system był w przyszłości spójny.
8. W najbliższej przyszłości musi być rozwiązany problem składowiska odpadów w Julkowie.

Plan gospodarki odpadami dla gminy Skierniewice stanowi realizację obowiązku określonego w artykułach 14, 15 i 16 ustawy o odpadach. Plan gospodarki odpadami stanowi część Programu ochrony środowiska i obejmuje przedsięwzięcia, których celem jest zagospodarowanie odpadów z najlepszym możliwym efektem ekologicznym. Plan ten wymaga koordynacji w skali wojewódzkiej z WPGO i w skali powiatowej z PPGO.

Lista załączników:

Załącznik nr 1a, 1b

Uchwała o utrzymaniu czystości i porządku w gminie Skierniewice
Decyzje Wójta dla firm prowadzących działalność na terenie gminy

Załącznik nr 2a, 2b

Dokumenty dotyczące zbiórki odpadów segregowanych

Załączniki nr 3a, 3b

Dane z WBD (Urząd Marszałkowski) oraz SIGOP (WIOŚ),

Załącznik nr 4

Odpady medyczne i weterynaryjne

Załączniki nr 5a, 5b, 5c

Decyzje na wytwarzanie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów dla firm:

- z terenu gminy,
- z terenu powiatu
- zajmujących się odpadami zawierającymi azbest, PCB i olejami przepracowanymi

Załączniki nr 6a, 6b

Dokumenty dotyczące składowiska odpadów komunalnych w Julkowie

Załączniki nr 7

Materiały dotyczące osadów ściekowych

Załącznik nr 8a, 8b

Rozporządzenia dotyczące odpadów zawierających azbest

Załącznik nr 9a, 9b, 9c

Rozporządzenia i materiały dotyczące odpadów zawierających PCB

Załącznik nr 10

Materiały edukacyjne

Załącznik nr 11a, 11b, 11c

Źródła finansowania inwestycji (UE, NFOŚiGW, EKOFUNDUSZ)

Materiały wykorzystane w opracowaniu:

- Program ochrony środowiska dla województwa łódzkiego, Politechnika Łódzka, lipiec 2003 r.
- Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2002 r., WIOŚ 2003
- Raport o stanie środowiska w powiecie skierniewickim w 2003 r., WIOŚ 2004
- Program ochrony środowiska dla powiatu skierniewickiego, IOŚ, Warszawa 2004
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu skierniewickiego, IOŚ, Warszawa 2004
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skierniewice, B.Śliwa-Nowacka z zespołem, Skierniewice 1999 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Skierniewice, Pracownia Usług i Ekspertyz Sozologicznych Biosfera, M.Włodarczyk, Łowicz 2002 r.
- Program uporządkowania gospodarki ściekowej gminy Skierniewice, Firma Wielobranżowa LEDA, J.Przybiński i R.Kłopot, Skierniewice, sierpień 2004 r.
- Plan rozwoju lokalnego gminy Skierniewice na lata 2004-2013 - projekt, Skierniewice październik 2004 r.
- Przegląd ekologiczny składowiska odpadów komunalnych w m. Julków, ARKA KONSORCJUM S.A., Poznań, 2002 r.
- Koncepcja rozbudowy istniejącego składowiska odpadów komunalnych w Julkowie, ARKA KONSORCJUM S.A., Poznań, 2001 r.
- Operat szacunkowy aportu Miasta Skierniewice, Biuro Wycen i Obsługi Nieruchomości G.Siekowski, Skierniewice, lipiec 2002 r.
- Poradnik gospodarowania odpadami, Verlag Dashofer Sp. z o.o., pod redakcją K. Skalmowskiego
- Rocznik Statystyczny, GUS 2002, Warszawa
- Materiały Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi
- Wojewódzka Baza Danych o Odpadach Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi
- Baza danych SIGOP z WIOŚ Skierniewice
- Materiały Starostwa Powiatowego w Skierniewicach
- Ankieta wypełniona w Urzędzie Gminy Skierniewice
- Wizja lokalna.